

KIRUNA

Information

Kirunaborna är
bra på att sortera

God jul och
gott nytt år!

Villatomter
på gång

Simhallens
moln tas ned

Dags för inflyttning
i kvarter 1

Robot hjälper Ulla med medicinen

En annorlunda jul

Vi närmar oss den tiden på året då dagarna är som kortast och nätterna som längst.

I stället för solsken får vi njuta av det speciella midvinterljuset, norrskenet, snön och allt annat som årstiden har att bjuda på i vår kommun.

På grund av pandemin kommer många av oss att fira jul- och nyårshelgerna på lite annorlunda sätt än vanligt. I skrivande stund är det inte känt vilka råd och restriktioner som kommer att gälla i länet och i riket kring helgerna. Vi kommer säkerligen inte att resa bort i samma utsträckning som vanligt och många av oss kommer heller inte att ta emot resfrämmande söderifrån på det sätt vi hoppats.

Att hålla avstånd, undvika folksamlingar och vara noggranna med handhygien är givetvis något vi alla måste tänka på. Vi håller ut, vi håller avstånd och vi håller kontakten!

I detta nummer av Kiruna Information kan ni läsa om socialförvaltningens covid-team och dess oerhört viktiga arbete inom äldreomsorgen.

I flera av artiklarna påminns vi om Kiruna kommuns rika kulturhistoria med koppling till konst, språk och arkitektur. Du får även en överblick över satsningarna på bostäder samt pågående och framtida byggnationer i den nya stadskärnan.

Framtidsperspektivet representeras också av reportage kring utvecklingsprojektet Testbed Kiruna och riktigt intressant läsning om satsningar för barn- och ungdomar - inte minst inom kulturområdet.

God jul och Gott nytt år!

Lennart Andersson
kommundirektör

Följ Kiruna kommun på Instagram, YouTube och Facebook.

KIRUNA information ges ut av Kiruna kommun och delas ut till alla hushåll i kommunen.

Ansvarig utgivare: Lennart Andersson
Redaktör: Ulrika Isaksson

Kontakta redaktionen:
E-post: ulrika.isaksson@kiruna.se
Telefon: 0980-708 23 | **Växel:** 0980-70 000
Besöksadress: Kiruna stadshus, Kristallen Stadshustorget 1.
Postadress: Kiruna kommun, 981 36 Kiruna.

Redaktion: Ulrika Isaksson, Sofia Lagerlöf Määttä, Jenny Lindberg, Lisbeth Pekkari, Nadja Rundqvist, Kiruna kommun, Stina Johansson, Tekniska Verken, Emma Wodén, Kirunabostäder

Grafisk produktion: Krauz & Co
Omslagsbilden till Kiruna Information nr 2/2020 är tagen av Ulrika Isaksson

Ur innehållet nr 2/2020:

Tomtkön ska bort	sid 3
Arbetet under corona	sid 4-5
Om våld i hemmet	sid 6-7
Testbed Kiruna	sid 8
Robot hjälper Ulla	sid 9
Bra på sortering	sid 10
Spola vattnet	sid 11
Kirunas nya förskolekök	sid 12
Kiruna forever på ArkDes	sid 13
Barnens smultronställen	sid 14-15
Teater på meänkieli	sid 16-17
Byggnader flyttas	sid 18-19
Ett hus för alla	sid 20-21
Nya stadskärnan	sid 22-23
Dags att flytta in	sid 24-27
Sveriges bästa räddningstjänst	sid 28
Fint pris till biblioteket	sid 29
Bokfestival på Nya Raketskolan	sid 30-33
Nya webbplatser	sid 34-35
Höjdpunkter i Kiruna	sid 36
Savos visirtillverkning	sid 37
Mötesplatser för unga	sid 38
Bokningsbidragssystem	sid 39
Parkeringslösning Tallplan	sid 40
Konst och kulturhistoria	sid 41
Molnen flyttades	sid 42
Konstmuseet i norr	sid 43
Våra byar - Vittangi	sid 44

Kasen är ett friluftsområde som både är uppskattat på vintern och sommaren. Foto: Ulrika Isaksson

Tomtkön ska arbetas bort

Den som vill investera sin framtid i Kiruna ska inte behöva vänta. "I kommunledningens politiska plattform är ett av målen att vi ska jobba bort tomtkön. Vi ska ta fram tomter i tillräcklig omfattning på olika platser, så att alla kan hitta någonting som passar just dem", säger kommunalrådet Gunnar Selberg.

Text: Ulrika Isaksson

Många av dem som bor i Kiruna har ett behov av större tomter. Det kan vara plats för snöskotrar, släpvagnar, hundgård och så vidare ofta kopplat till en naturnära livsstil. Därför vill Gunnar Selberg att det ska finnas en variation på storlek och geografisk placering av tomter. Han lyfter fram Jukkasjärvi, Tuolluvaara och Sandstensberget där nya områden för villatomter undersöks. Dessutom finns de centrurnära tomterna i i den nya stadskärnan.

– För oss är det oerhört viktigt att så fort som möjligt få fram tillräckligt många tomter. Vill man investera många miljoner och i en framtid i Kiruna ska man inte behöva stå i någon kö. Man ska kunna välja mellan olika tomter samma dag, eller i alla fall samma månad.

Ett annat område där kommunen jobbar med att ta fram tomter är Kasen. Där pågår just nu markundersökningar.

– Det är ett stort område, men problemet är att det är en före detta soptipp. Just här tror vi att man skulle kunna få fram de större tomterna

Gunnar Selberg, kommunalråd.
Foto: Hans Olof Utsi

i skogsområdena runt själva Kasen och samtidigt få stora grönområden omkring sig. Här skulle de som har både skotrar, två bilar, släp-

Tomter på gång i Kiruna C, Tuolluvaara och Jukkasjärvi			
Detaljplaner	Antal tomter	Färdiga för byggnation	Övrigt
Kurravaaravägen del av Jägarskolan 8:3	Omkring 20	2021-2022	Finns i tomtkön snart.
Norra Sandmagasinet	10	2022-2023	
Jukkasjärvi 11:6 m.m.	Omkring 30	2021-2022	Finns detaljplan, men inte exploaterat än.
Jukkasjärvi 4:38 m.m.	25	2023-2024	Finns detaljplan, men inte exploaterat än.
Östra Tuolluvaara	Omkring 30	2023-2024	Ej detaljplanlagt.
Kasen	Omkring 30	2022-	Markundersökningar pågår.
Söder om Lombolo	Omkring 30	2023-	Finns inget planuppdrag, men förtättningsmöjligheter finns här.
Nya stadskärnan	Omkring 40	2023-2024	Ej detaljplanlagt.
Sandstensberget	Omkring 30	2023-2024	

*Det är mycket som ska samspela för att en detaljplan ska kunna antas. Därför är det viktigt att ha i åtanke att såväl årtal som tomtantal kan komma att ändras.

vagnar och kanske en epa-traktor få plat. Priset för en sådan tomt blir ju högre men det är jätteviktigt att det finns ett brett utbud så att alla kan hitta det som passar just dem, att vi kommer ifrån det där med att alla tomter är likadana, lika stora och formerade i hästskokvarter. Sen är det alltid en viktig balansgång i att inte komma för nära dem som redan bor i området, säger Gunnar Selberg.

Målet är att tomtkön ska jobbas bort under mandatperioden.

– Det är långa processer att ta fram tomter för villabebyggelse och vi har hunnit olika långt med olika områden. Det ska undersökas, detaljplaneras, dras fram vatten och avlopp, byggas vägar, beviljas bygglov innan man ens kan börja med huset. Men det här är något vi verkligen prioriterar. Det är jätteviktigt! säger Gunnar Selberg. ■

Javid Moravi och Diana Emmoth har under våren varit en del i socialförvaltningens covid-team.

"Om inte vi vågar ta risken, vem ska då våga?"

Det började en natt i mars och har bara fortsatt. Javid och Diana tog det svåra uppdraget och fann styrka och gemenskap i covid-teamet. I dag känner de en trygghet i arbetet med covid-19.

Text och foto: Jenny Lindberg

Diana Emmoth har arbetat på Movägens äldreboende sedan det öppnades 2016 med avbrott för föräldraledighet. Med fem barn hemma och en man som också jobbar inom vården var hon inte en självklar kandidat att ta på sig det svåraste uppdraget vi sett inom omsorgen i modern tid.

– Jag blev inbeordrad en natt i mars månad. När jag kom hit fick jag veta att jag skulle ta på

mig skyddskläder och att vi hade en brukare med misstänkt covid-19.

Inom tre dagar fanns fyra misstänkta fall på äldreboendet. Då inrättades tre arbetsgrupper. En daggrupp och två nattgrupper som uteslutande skulle arbeta med personer med misstänkt eller bekräftad smitta blev Movägens covid-team. Ungefär samtidigt inrättades ett covid-team

inom hemtjänsten då det snabbt blev tydligt att erfarenhet av arbete med målgruppen och användande av all skyddsutrustning var en vinnande faktor.

Snabbt lärde sig verksamheterna att genast isolera dem med misstänkt smitta, testa och behandla dem som smittade tills provsvaren kommit. Endast en utvald personalgrupp

arbetade med dessa personer medan övrig personal arbetade med de friska brukarna.

Javid Moradi har arbetat på Movägen i ett år. Hemma har han fru och två barn.

– Innan coronan kom hit hade man bara läst om det i tidningarna och jag tänkte att den kommer bara till andra länder. Vi var inte beredda när den slog till här, men jag anmälde mig som frivillig att arbeta i covid-teamet. Det är klart att jag var orolig. Vi visste så lite om viruset och smittan. Jag har barn hemma och frågade min chef om vi har tillräckligt bra skydd. Men jag tänkte om vi inte vågar ta den här risken, vem ska då våga? Vi måste ju ta hand om våra brukare, säger Javid.

Både Diana och Javid har fått göra anpassningar i sitt privatliv under tiden de har arbetat med smittade brukare. Javids fru och barn bodde hos mormor och morfar under de veckor som Javid jobbade natt. Innan de

"Vi har alltid funnits här och arbetat i det tysta men plötsligt ser man oss och uppskattar det arbete vi utför med våra äldre. Det betyder så ofantligt mycket, det är helt underbart.

kom hem på hans ledigvecka spritade han hela bostaden. I dag känner sig både Javid och Diana tryggare i arbetet. De har lärt känna symtomen och de vet att skyddsutrustningen fungerar.

– Men lära känna viruset kan man inte. Ingen har haft samma sjukdomsförlopp som någon annan. Det är det som gör det så lömskt, säger Javid och Diana.

Att arbeta med äldre personer, oftast med någon grad av demenssjukdom och som fått covid-19 och måste isoleras är en utmaning. Många äldre blev rädda när de kom in med skyddsutrustning.

– Dessutom låter rösten annorlunda eftersom man måste anstränga sig mer när man pratar i mask eller munskydd. Då införde vi nya arbetssätt, att alltid gå in tyst och lugnt och stryka brukaren på armen först. Då kände de sig tryggare, säger Diana.

Morgonen i covid-teamet började med att det bestämdes vem i teamet som hade ansvar för vilken brukare utifrån behov och tillstånd. Sedan stannade den ansvarige mest hela dagen med den brukaren, för att säkerställa att denne mådde bra och hölls isolerad.

Personer med demens vill gärna vandra omkring och kan inte ta emot instruktioner eller förstå smittorisken. Teamet fick till en början skapa sina egna rutiner och arbetssätt eftersom officiella rutiner och riktlinjer släpade efter i ett

tidigt skede av pandemin.

– Vi kunde påbörja ett arbetssätt, förmedla det till cheferna och efter ett par veckor kom det ut till hela förvaltningen som riktlinjer. Det bevisar att vi tänkte rätt, säger Javid.

– Bara att ta av sig skyddskläderna när man lämnar en smittad brukare för att säkerställa att man inte tar med sig viruset är en konst, säger Diana.

Att lära sig att arbeta i skyddsutrustning har varit en utmaning för många medarbetare.

– Vissa har upplevt känslor av klaustrofobi. När man går in till en misstänkt smittad eller en smittad tar man i bestämd ordning på sig handskar, rock, munskydd, visir och förkläde, säger Diana.

Hon lider av astma och fick svårt att andas i munskydden, men fick sedan tillgång till en typ av halvmask som fungerade bättre.

Det har funnits tillgång till skyddsutrustning från starten, men till en början var

Diana och Javid känner sig trygga i arbetet med pandemin.

– Målet nu är att inte coronan ska komma tillbaka till vårt boende. Samtidig personal påminner ständigt varandra om att upprätthålla den basala hygien, även om det numera sitter i ryggraden för de flesta, säger de.

I skrivande stund är Movägen covid-fritt och teamet har återgått till sina gamla arbetslag, men finns i beredskap om smittan skulle dyka upp igen.

– I början präglades situationen av så mycket rädsla, "vad är det här"? Ingen visste. Det drabbade alla samtidigt och det blev för stort att hantera, man blev nästan rädd för varandra. I dag har vi en helt annan trygghet. Vi vet att vi klarar av det här, forskning och information har kommit så mycket längre. Det som värmt mest är att personalen inom äldreomsorgen blivit sedd. Plötsligt kommer det folk utifrån som vill hjälpa OSS! Vi har alltid funnits här och arbetat i det tysta men plötsligt ser man oss och uppskattar det arbete vi utför med våra äldre. Det betyder så ofantligt mycket, det är helt underbart, avslutar Diana. ■

Observera att artikeln är skriven i oktober 2020. Då händelseutvecklingen kring covid-19 ändras dag för dag kan även ändringar i den kommunala verksamheten ha gjorts.

Covid-19 och ökning av våld i hemmet

Inom Kiruna kommun finns det olika råd- och stödfunktioner för personer som upplever våld i hemmet. Nationell media rapporterar en ökad frekvens av utsatthet under pandemin.

Text och foto: Jenny Lindberg

- Vi har inte sett någon ökning av kontakter under pandemin, tvärtom, och det oroar oss. Vi befår att om flera i familjen arbetar hemifrån eller begränsar sina övriga sociala kontakter ökar det isoleringen och utsattheten. De vanliga luckorna kvinnan kan få i vardagen för att kontakta oss har försvunnit, säger Victoria vid Kvinnojouren.

Våld är inte alltid hot och slag, det kan vara att man långsamt tappar kontrollen över sitt självbestämmande. Ett bemötande från sin partner som först kan verka gulligt och omtänksamt kan övergå till att bli begränsande och isolerande. Det behöver inte vara ett fysiskt hot, det kan också vara psykiskt eller ekonomiskt till exempel. Det kallas normaliseringsprocess, att man blir så van vid ett beteende eller en gradvis förändring att

man inte märker av det eller att det blir normalt.

Ofta kan det vara någon på utsidan, en familjemedlem, kompis eller kollega som uppmärksammar förändringen och blir orolig. Socialtjänstens öppenvårdsbehandlare säger att våld är ett samhällsproblem, det kan drabba alla, gammal som ung, män som kvinnor.

Att barn upplever eller bevittnar trakasserier eller våld mellan vuxna är lika allvarligt som barnmisshandel menar öppenvården. Man ser också äldre som blir utsatta av sina barn eller sin partner. Men hjälp och stöd finns att få, det är bara ett telefonsamtal eller en knapptryckning bort.

Socialtjänsten vid Kiruna kommun har ett lagstadgat ansvar att kunna erbjuda stöd vid våld i nära relation. Om du ringer socialtjänsten

får du prata med en mottagningshandläggare eller socialsekreterare och en risk- och skyddsbedömning görs. Det finns även kompetens inom hedersrelaterat våld och tolk på alla språk kan ordnas vid behov. Är det barn med i bilden startas det en egen utredning om deras behov.

– Oftast vill man ha råd och stöd vid en första kontakt. Vi kan hjälpa till att reda ut det du känner och vad som pågår, hjälpa till vid läkarbesök, polisanmälan eller kontakt med andra myndigheter. Är situationen akut kan vi erbjuda skyddat boende. Vi tvingar ingen till att polisanmäla eller gå vidare i situationer, alla vuxensatser är frivilliga, säger Therese som är förste socialsekreterare på vuxengruppen. ■

Vad ska man göra om man är orolig för någon?

✓ Häng kvar i personens liv. De kanske ställer in träffar, drar sig undan eller kommer med ursäkter. Fortsätt att höra av dig, bli inte sur, du kan vara den där skillnaden, den där personen man har kvar att kontakta om det blir kris.

✓ Hör av dig, erbjud dig att hjälpa till. Ge information, påminn om att du kan följa med till läkaren, boka tid, erbjud konkret hjälp. En dag kanske den behövs.

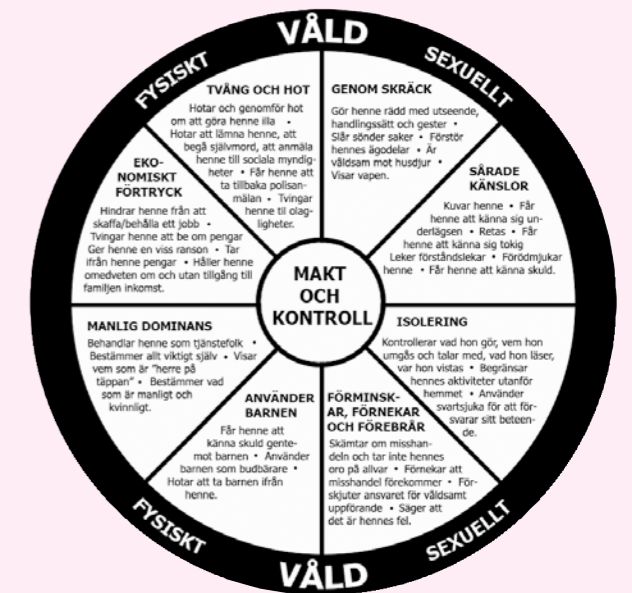
Illustration: Mari Malm

Hit kan du vända dig för stöd och mer information

Här hittar du kontaktuppgifter till Våga Fråga vid Kiruna kommun:	kiruna.se/vagafraga
Kvinnojouren Kiruna, vardagar 09.00-16.00 1.800-22.00, helger 08.00-22.00.	Telefon: 0980-195 00
Tjejjouren, som ovan eller chatt varje onsdag 19.00-21.00. www.tjejjouren.se/esterblenda	
Kvinnofridslinjen, dygnet runt.	Telefon: 020-50 50 50
Socialtjänsten Kiruna kommun, dagtid, be om mottagningshandläggare	Telefon: 0980-70 000 / 70 344
Socialtjänsten akut, kväll och helg, be om socialtjänstens beredskap.	Telefon: 112
Polisen Vid akuta ärenden ring 112	Telefon: 114 14
Terrafem, För utländska kvinnor.	Telefon: 020-52 10 10
Brottsofferjouren, Nationellt.	Telefon: 0200-21 20 19
Jourhavande kompis, Röda korsets ungdomsförbund, telefontider måndag-onsdag 18.00-22.00.	Telefon: 020-222 444
BRIS, för dig under 18. 09.00-12.00 och 14.00-21.00 alla dagar.	Telefon: 116 16

Kvinnojouren Kiruna

Kvinnojouren vänder sig till kvinnor i Kiruna kommun och stödet utförs av ideella kvinnor som fått utbildning i ämnet. Även om stödet ofta handlar om rådgivande och stöttande samtal finns det tillfällen när situationen blivit akut och kvinnan måste lämna hemmet. Då kan kvinnojouren ställa upp med ett tillfälligt skyddat boende. Kvinnojouren behöver inte ha med sig någonting. Finns det behov så kan en jourkvinna finnas med som stöd vid till exempel myndighetskontakter, hos läkare, polis eller socialtjänst.

DOMESTIC ABUSE
INTERVENTION PROJECT
www.duluth-model.org

Tjejjouren Ester Blenda i Kiruna

Tjejjouren finns till för alla som identifierar sig som tjej/kvinna mellan 12-25 år i Kiruna kommun. Tjejjouren kan ses som ett komplement till Ungdomens Hus, vara en trygg plats där tjejer digitalt eller fysiskt kan träffas och prata om saker som känns viktiga. Tjejjouren har en öppen chatt varje vecka, har fysiska träffar med aktiviteter och målet är att erbjuda samtalsgrupper på skolor eller i föreningar om till exempel sex, vänskapsrelationer, våld och vad som är manligt och kvinnligt. Det är utbildade jourtjejer som ansvarar för verksamheten. Tjejer kontaktar tjejjouren lättast via sociala medier, chatt eller träffar i deras mysiga lokal.

Julia Uusitalo-Kemi, Laila Björnström och Shukuriah Esani välkomnar alla som identifierar sig som tjejer och kvinnor mellan 12-25 till Tjejjouren.

”Ett avstamp för framtiden”

Projektet Testbed Kiruna som har syftat till att testa hållbara lösningar i Nya Kiruna har pågått under fyra år. Nu avslutas projektet rent formellt men arbetet tas tillvara i det fortsatta arbetet med att bygga upp vår nya stad.

Text: Sandra Eriksson Foto: Mattias Forsberg

Under åren har man arbetat med sju olika spännande case inom områdena Energi, IT och IoT, Hållbart byggande, Odling, Material- och avfallshantering, Flexibel trafik och Systemintegration.

– Bakgrunden till projektet är stadsomvandlingen och den vision som tagits fram över Kirunas framtid - Kiruna som mönsterstaden 2.0. Kiruna ska bli den första hållbara staden i arktiskt klimat och ett gott exempel för andra att ta efter. Avstampet i projektet var att ta vara på möjligheten med att bygga en ny stad, berättar Niklas Sirén, som är projektchef för Kiruna Sustainability Center.

Inom de sju casen har många olika projekt testats och utförts under projektiden. Ett testnät med lågtempererad fjärrvärme runt Sjunde huset, möjligheterna att lagra energi, sensorer för att upptäcka vattenläckor, en digital tvilling av Kiruna stad och en app som underlättar informationsöverföring mellan personal inom kommunal vård och omsorg är bara några av de projekt som testats och utförts. Ytterligare exempel är ett drömscenario för hållbart byggande på tomt 91 i nya stadskärnan med vinterträdgård, växthus i centrum, växtväggar för bättre inomhusklimat och vintercykling. Fokus ligger nu på hur erfarenheterna kan användas framöver

för att skapa ett aktivt ägarskap av resultatet, så att kommunen kan förvalta kunskapen. Detta kommer förhoppningsvis öppna upp för många fler hållbara lösningar och fortsatta satsningar.

– Det här blir ett avstamp för framtiden. Vi vill fånga upp hur samverkan för ökad samhällsnytta kan byggas inom kommunkoncernen samt mellan olika kommunala instanser och näringslivet, säger Niklas Sirén. ■

Niklas Sirén är projektchef och Nina Sarri är projektkoordinator för Kiruna Sustainability Center.

Fakta Testbed Kiruna

Projektet Testbed Kiruna inom Kiruna Sustainability Center har tillsammans med företag i Kiruna och även med regionala och nationella företag arbetat med att testa och utveckla nya lösningar, tjänster och produkter kopplade till hållbarhet och kloka städer och samhällen. Ett hållbart och smart nytt Kiruna i arktisk miljö skapar tillväxt och affärsmöjligheter för företag i Kiruna och regionen. Huvudfinansiär var Europeiska regionala utvecklingsfonden och övriga finansiärer och samarbetsparter har varit Kiruna kommun, Tekniska Verken, Luleå tekniska universitet, RISE, Sparbanken Nord, Energimyndigheten samt Region Norrbotten.

Ulla och Robban

Tack vare medicinroboten kan Ulla Vestman enkelt och smidigt nu ta sina tabletter.

Ulla Vestman i Kiruna har fått en ny sambo denna höst. Hon har döpt honom till Robban. ”Egentligen heter han Erik sade personalen från socialförvaltningen som levererade honom. Men det hette även min man så det namnet är upptaget”, säger Ulla.

Text och foto: Jenny Lindberg

Robban är en medicinrobot som nu testas av hemtjänsten hos ett antal brukare inom Kiruna kommun. Ulla Vestman är en av dem. Roboten laddas med APO dos-påsar direkt från apoteket och ställs in för att hjälpa till med att ta rätt mediciner vid rätt tidpunkt. Ulla lider av artros i kombination med andra åkommor och måste ta sina mediciner på precis rätt tidpunkt varje dag. Så för henne är Robban en välkommen gäst.

– Jag hade så svårt med dosetterna på grund av min artros i händerna. Det var ett elände både att ladda och att öppna dem. Sedan fick inte alla tabletter plats i en dosett. Robban börjar dagen med att säga god morgon och att det är dags att ta mina morgontabletter. Jag trycker bara på knappen som lyser grönt och så kommer de ut.

Sedan berättar han hur jag ska ta dem, med ett glas vatten. Efteråt påminner han med en fråga om jag tagit dem, berättar Ulla.

Hon lever ett aktivt liv även om coronapandemin inneburit ovälkommen isolering. Hon saknar döttrarna och barnbarnen som bor söderut och berättar att hon nu har barnbarnsbarn. Varje vecka tar hon färdtjänst till affären för att handla och hon umgås med grannar i seniorboendet när tillfälle ges, även om hon tycker att alla kunde bli bättre på att hålla avstånd. Nu ser hon fram emot ett besök av ena dottern kommande helg.

– Jag ska ringa och säga att jag har en ny sambo som heter Robban. Får se vad hon säger, skrattar Ulla.

Medicinroboten testas denna höst för att utvärderas och därefter kanske rullas ut hos fler brukare. Den har även en inbyggd funktion som larmar hemtjänsten om medicinen inte tagits inom två timmar från utsatt tid. Hemtjänsten fyller på medicin var fjortonde dag.

– Gensvaret har varit odelat positivt. Det passar personer som bor ensamma och har kognitiv förmåga att ta medicinen själv med påminnelse och instruktioner från roboten. Jag tycker det är så roligt att få vara del av framtiden i vår framtidsstad Kiruna, säger Anki Medelid, som är projektledare vid socialförvaltningen. ■

När töms mitt kärl?
I vår webbtjänst kan du enkelt ta reda på vilka dagar du har sophämtning. Skriv in din adress så ser du när det är dags att ställa ut dina kärl för tömning.
tekniskaverkenkiruna.se/tomningsdagar

Alexander Brobäck Nyrén är renhållningsingenjör på Tekniska Verken och han är nöjd med utfallet från plockanalysen av matavfall.

Framgång för matavfallssortering

På kort tid har Kirunaborna blivit experter på matavfallssortering. Glädjande nog visar analyser av det insamlade matavfallet att alla är med och drar sitt strå till stacken för vår miljö – oavsett hur man bor.

Text: Mattias Forsberg och Stina Johansson Foto: Mattias Forsberg

De flesta hushåll i Kiruna är nu igång med sorteringen av matavfall. Resterande områden och byar ansluts allt eftersom. Under vintern kommer dessutom flertalet hyresfastigheter att komma igång med matavfallssorteringen. Själva införandet tar lite tid. Förutom att du där hemma behöver sortera ut ditt matavfall och ändra dina sorteringsvanor så behöver vi ändra distrikt, körrutiner, tömningsdagar och fordon. Dessutom ska många kärl delas ut i vår stora kommun.

Under tiden matavfallsinsamlingen pågår så har vi genomfört analyser av vad som slängs i kärnen. Det är viktigt att matavfallet är rätt sorterat och att det inte hamnar sådant som inte hör hemma i matavfallspåsen. Där vill vi ge en klapp på axeln till alla duktiga hushåll.

– I den senaste plockanalysen som genomfördes i september ser vi glädjande att de som börjat sortera matavfall är väldigt duktiga. Av drygt 500 kilo som analyserades var det knappt tio kilo som hade hamnat fel, säger Roger Ahlqvist, som är enhetschef på renhållningsavdelningen på Tekniska Verken.

Det som hade hamnat fel i sorteringen var bland annat trädgårdsavfall som hör hemma på ÅVC eller i den egna hemkomposten. Även en del plast- och pappersförpackningar hade hamnat i matavfallspåsen istället för på återvinningsstationen där det egentligen hör hemma.

Använd alltså de påsar du får av Tekniska Verken. De är biologiskt nedbrytbara och avsedda

Fler matavfallspåsar?

Knyt fast en påse i det bakre handtaget på ditt matavfallskärl när du ställer ut det för tömning så delar chauffören ut en ny rulle med påsar. Det finns även att hämta i stadshuset och på ÅVC.

Är du hyresgäst eller bor i bostadsrätt får du fler påsar av din hyresvärd.

för matavfall. Även Coops märkta papperspåsar för frukt och grönt går bra att använda till ditt matavfall.

– Det är viktigt att rätt påse används eftersom alla påsar inte är nedbrytbara och därför inte fungerar i processen där man utvinnet biogas från matavfallet, säger Alexander Brobäck Nyrén, som är renhållningsingenjör på Tekniska Verken.

Positiva nyheter är även att förpackningsinsamlingen har ökat i kommunen. Eftersom sorteringen har ökat så har även Förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI), som ansvarar för återvinningsstationerna, utökat tömningen så att det är lätt att göra rätt. ■

Spola alltid tills vattnet blir kallt

Det är inte bra att använda varmt eller ljummet kranvatten som dryck eller i matlagning. Du kan då få i dig för mycket metaller som fällts ut från vattenledningarna i din fastighet eller från kranar och blandare. Främst handlar det om koppar från dina vattenledningar, men det kan även förekomma nickel och bly.

Text: Stina Johansson och Mattias Forsberg Foto: Mattias Forsberg

Metaller som nickel, bly och koppar kan lösas upp i dricksvattnet från kranar och vattenledningar. Mängden metaller i dricksvattnet är högre ju längre vattnet har stått still. Dessutom påverkas vattnet av ålder och kvalitet på rör och kranar samt ledningens längd och dimension. Du slipper metallerna genom att låta vattnet rinna innan du fyller vattenglas.

– Det kan vara bra att ha det som vana. Livsmedelsverket rekommenderar att spola vattnet tills det har fått en jämn och kall temperatur. Det kan röra sig om någon minut som behövs för att spola ut det stillastående vattnet beroende på hur dina ledningar ser ut, säger Cecilia Engman, som är drift- och miljöingenjör i vattenteknik på Tekniska Verken och fortsätter:

– Långa och grova ledningar innehåller mer vatten och behöver därför spolas längre.

Har vattnet stått still en längre tid, till exempel om du varit bortrest hemifrån eller om det var längesedan du var i ditt fritidshus så kan du behöva spola extra länge.

Tekniska Verken ansvarar på uppdrag av Kiruna kommun för vattenförsörjningen i kommunen. Vattnet är det mest kontrollerade livsmedlet och det levereras till en så kallad förbindelsepunkt, oftast vid din fastighetsgräns. Därefter är det du som fastighetsägare som ansvarar för vattenledningarna i fastigheten. Upplever du att det är svårt att få kallt vatten eller att det inte smakar bra trots att du spolat igenom ledningarna ordentligt så kan du ta kontakt med Tekniska Verken.

Även du som tar ditt vatten ur egen brunn bör kontrollera vattnet regelbundet. Det kan enkelt göras genom att skicka in ett vattenprov till analys hos ett laboratorium. Även om du har egen brunn gäller det att spola ur ledningarna innan du använder vattnet.

Ditt varmvatten är inte avsett som livsmedel och ska därför i första hand användas för andra hushållsändamål än till dryck och matlagning. Många känner nog till att man inte bör använda varmt vatten och de flesta av oss tycker också att riktigt kallt vatten är godast att dricka. Men det

Cecilia Engman, drift- och miljöingenjör i vattenteknik på Tekniska Verken uppmanar till att följa Livsmedelsverkets rekommendationer om att spola ordentligt i kranen innan vattnet används för dryck och matlagning.

är inte bara temperaturen vid tillfället när du dricker vattnet som har betydelse.

– Det går till exempel inte att spola upp ett ljummet vatten och ställa det i kylan för att det ska bli kallt. Då kan det finnas metall kvar i vattnet, säger Cecilia Engman.

Vattnet är ett av våra absolut viktigaste livsmedel och vi levererar ett färskt, friskt och lokalproducerat vatten direkt till din kran – årets alla dagar. Det är också billigt och kostar omkring 23 kronor för en kubikmeter vatten, alltså nästan 1000 gånger billigare än vatten på flaska.

– Även om vi rekommenderar att man spolar ur sina ledningar är det viktigt att tänka hållbart och inte slösa i onödan med jordens resurser, säger Cecilia Engman. ■

Spola alltid tills vattnet är kallt och friskt

Läs mer om Livsmedelsverkets rekommendationer gällande dricksvatten på www.livsmedelsverket.se

Här lagas barnens favoriter

Kommunens nya förskolekök vid Runabacken har öppnat. Varje dag lagas här 400 portioner god och näringsrik mat. Och barnen har fått säga sitt om vad de vill ha.

Text och foto: Jenny Lejon

På grund av stadsomvandlingen avvecklas förskolor i rasriskområdet och Hjalmar Lundbohmsskolans centralkök. Det kök som planeras i den nya gymnasieskolan kommer inte att ha kapacitet att även laga mat till de förskolor och skolor som berörs av stadsomvandlingen. Därför har förskolan nu fått ett eget kök. Skolornas utskick av mat kommer att gå från Jägarköket när den nya gymnasieskolan är klar.

Förskolan är att betrakta som en samhällsviktig verksamhet och därför finns det också en möjlighet att öka produktionen i köket om det skulle uppstå behov av det. Kostchefen Jenny Lejon berättar om en vanlig dag i förskoleköket. – I dag lagar vi älgfärsoppa med bröd. Det innebär att cirka hundra liter soppa tillagas. Köket täcker behovet av produktion av 400 portioner. Härifrån skickas dagligen elva matvagnar till kommunens verksamheter.

Köket är 365 kvadratmeter stort och, enligt personalen, en trevlig arbetsplats med bra tillagningsytor, förråd, köksutrustning och personalutrymmen. Allt sådant som gör det enklare att beställa och ta emot varor, förbereda maten och framför allt laga maten.

Barnens egna åsikter ligger till grund för vilken mat som tillagas. Maten kan alltså

anpassas efter förskolebarnens tycke och smak, vilket kockarna i förskoleköket tycker är bra. – Jag har varit ute på våra förskolor och frågat vad barnen tycker om maten. De vill ha enkel mat och inte blandad. Grönsakerna ska finnas vid sidan av. Så tacomodellen med grönsaker i bitar är användbar och detta känner de flesta barn igen, säger Jenny Lejon. ■

Barnens favoriträtter

- Korvstroganoff med ris
- Köttfärslimpa med potatis och sås
- Thai kycklinggryta och basmatiris

Kiruna kommuns förskolekök

Det finns 22 förskolekök från Karesuando till Abisko. Tio är tillagningskök och tolv är mottagningskök. I tillagningsköken tillagas frukost, lunch och mellanmål på plats. I mottagningskök bereds frukost och mellanmål, lunchen tas emot varm från ett centralkök.

Matsedel till respektive förskola hittar du på Kiruna kommuns webbplats, på V-klass eller i Skolmatsappen.

Jenny Lejon är kostchef för Kiruna förskolekök.

”Glädje i köket blir till god mat” säger kockarna Vivian Salmi, Frida Törelid och Mari Eliasson vid Kiruna förskolekök.

Bland annat har talarstolen, bänkar och räcken lånats från Kiruna kommun till utställningen på ArkDes i Stockholm. Foto: Johan Dehlin

”Det var en hisnande känsla”

I början av sommaren slog dörrarna upp till den uppmärksammade utställningen Kiruna Forever i Stockholm, som Kiruna kommun aktivt bidragit till.

Text: Sofia Lagerlöf Määttä

Utställningen har omnämnts i flera stora medier sedan den slog upp sina portar, Tidningen Recidens skriver att det är en utställning som ”bör ses”. Kulturmuseerna skriver att ”Kiruna Forever – lär oss allt vi behöver veta om staden, omvandlingen och konflikterna.” – Jag känner mig stolt över att staden uppmärksammas på detta sätt och jag ville gärna kommentera utställningen för övriga besökare

I somras besökte kulturchefen Conny Persson utställningen och fick uppleva hur Kirunas gamla stadshus fått nytt liv på ArkDes utställning.

och säga: ”Så här är det verkligen. Så här känns det”, säger kulturchefen Conny Persson, som har besökt utställningen.

Kiruna kommun har under hösten 2019 samarbetat med ArkDes, som är Sveriges nationella centrum för arkitektur och design, genom att vara behjälplig med utlåning av konst och material till utställningen. Resultatet är en utställning som omfattar många uttryck, allt ifrån gamla kartor över stadsplanen till inspelningar där Kirunabor kommenterar den pågående stadsomvandlingen.

– Utställningen har fått ett fint mottagande och jag är speciellt glad över alla med Kiruna-anknytning som besökt oss och känner att de fått se, känna och uppleva kanske nya perspektiv, säger Johanna Fogel som är producent för utställningen vid ArkDes.

Utställningen spänner över Kirunas historia med tydliga kopplingar till olika tidsepoker. – Som Kirunabo känner jag igen det mesta även om det tolkats av utomstående, speciellt i de detaljer som tagits med från gamla stadshuset. Det var en hisnande känsla att sitta på den

gamla trappscenen intill stadshusets talarstol och på skärmar följa med delar av händelseförloppet under gruvstrejken, säger Conny Persson. ■

Kiruna Forever i Stockholm och Kiruna

Utställningen är producerad av ArkDes och Konstmuseet i Norr, Norrbottens länskonstmuseum med bas i Kiruna.

Fem gemensamma konstverk har specialbeställts och visas både i Stockholm och i Kiruna. Utöver de gemensamt beställda konstverken har museerna producerat eget material som en del av respektive utställning.

Utställningen på ArkDes pågår till den 7 februari 2021. På konstmuseet i Norr pågår utställningen till den 10 januari 2021. I skrivande stund är båda museerna stängda på grund av ökad smittspridning av covid-19. För ytterligare information om öppettider är det bäst att gå in på museernas webbplatser.

Det går att se utställningen på ArkDes digitalt. Information om utställningen och länk till att se den digitala utställningen finns på arkdes.se.

Skogen, bäcken eller diket. Vilka platser gillar barnen? "Vi tycker om att hacka träd. Då hackar man med en sten på ett träd, för att man vill ha papper och vara snäll med trädet", säger Lion och Elias.

Sara Thelin visar barnskötaren Maria Gräsvik och förskolläraren Bodil Stålnacke hur de ska fylla i den så kallade Smultronkartan.

Barnens smultronställen undersöks

Under hösten har barn med stöd av förskolepersonal inventerat skolornas närområden med fokus på var de tycker om att vara och leka. Inventeringen kommer att användas som underlag för framtida planering av markanvändningen. Barnens intresse kommer då att på ett tydligt sätt kunna vägas mot övriga markintressen.

Text och foto: Sara Thelin och Ulrika Isaksson

Det myllrar i Varggropen. Barn från förskolorna i närområdet är ute och leker och har lektioner. Men förskolan Fjället är ute på uppdrag. De ska undersöka var det är bäst att leka.

– Vi klättrar i träd och leker. Vi brukar leka Bonde i vår by. Det bästa med att vara ute är att vi får leka, säger Elsa.
– Jag tycker om att klättra. Jag brukar leka

kurragömma. Jag gillar att vara här, men också på andra sidan skogen med min mamma och pappa, säger Lion.

Inventeringen sker med hjälp av surfplatta och en karttjänst. Förskoleläraren Bodil Stålnacke och barnskötaren Maria Gräsvik får hjälp av översiktsplaneraren Sara Thelin att lägga in informationen i en app. Här kan de bland annat fylla i vad barnen kallar platsen, vad de gör där och när platsen används. De kan också lägga in foton, filmer och ljudinspelningar. Även föräldrar kan hjälpa till med inventering kring hemmen. De kan då tillsammans med sina barn göra inventeringen i närheten av bostaden.

– Det här arbetet görs med utgångspunkt i kommunens översiktsplan som tar upp vikten av lättillgängliga natur- och grönområden. Planen antogs för snart två år sedan. Syftet med projektet är att lyfta fram barnens intresse i planeringsfrågor när det handlar om mark- och vattenanvändning, säger Sara Thelin.

Översiktsplanen är kopplad till bland annat Agenda 2030 och barnkonventionen. Sedan 1 januari i år är Barnkonventionen svensk

lag. Genom att göra den till lag blir det ännu tydligare att barn är egna individer med egna rättigheter.

– Barnkonventionen är en viktig del i vår planering. Tillgången och tillgängligheten till natur för friluftsliv, rekreation och avkoppling har visat sig ha stor betydelse för människors hälsa och välmående. Särskilt viktigt är att det finns bostadsnära angränsande naturområden och mindre grönytor insprängda i bebyggelsen vilket har stor betydelse särskilt för grupper som inte alltid tar sig så långt på kort tid som barn, funktionsnedsatta, äldre och sjuka.

När förskolorna gjort klart sina inventeringar sammanställs de av Sara Thelin. Hon redovisar sedan resultatet för deltagarna och hur det kommer att användas. ■

Läs mer om översiktsplanen:
kiruna.se/oversiktsplaner

Barnens favoritplatser och information om dem dokumenteras i en app.

Oon hyvä olla kiltti!

- Det är bra att vara snäll!

I oktober besökte Hasse och Helmi Vittangi skola. De höll en lektion i meänkieli för barn och pedagoger. Skolföreläsningen är en del av Kiruna kommuns verksamhet kultur i skolan där minoritetsspråken fått ta plats under hösten.

Text och foto: Sofia Lagerlöf Määttä

Kiruna kommun är förvaltningsområde för minoritetsspråken nordsamiska, finska och meänkieli. Såväl Barnkonventionen som läroplanen tar upp barnens rätt till minoritetsspråken. Ett sätt att knyta ihop riktlinjer och lagar med läroplanen är att barnen erbjuds föreläsningar inom verksamheten för kultur i förskolan och skolan, där de får ta del av minoritetsspråken och kulturlivet.

– Verksamheten ska bidra till att barnen tar del av sin egen och andras kultur genom olika professionella kulturyrtingar. Kiruna kommun har bland annat avtal med Tornedalsteatern som arbetar med att skapa intresse för meänkieli och att sprida kunskap om kulturen och historien kring språket, säger Sofia Lagerlöf Määttä.

Under hösten bjöds därför lågstadiel elever in till föreläsningen Hasse ja Helmi med

Tornedalsteatern. Hasse och Helmi är två figurer som ska hålla en första lektion i meänkieli. Hasse är orolig för att hans fina gamla språk ska försvinna. Helmi tycker att meänkieli är ett coolt språk som hon vill använda på ett eget sätt i sin spännande spelvärld.

Eleverna och medföljande pedagoger bjöds på en lektion i meänkieli och även en levande historielektion som kopplade an med barnens verklighet och vardag.

– I ett parti efter figurerna blivit osams sjunger Hasse ”Oon hyvä olla kiltti! - Det är bra att vara snäll”, vilket blir en påminnelse om att allt vi gör och säger faktiskt påverkar någon annan.

Inför skolföreläsningarna hade lärarna fått ta del av ett läromaterial där de uppmanades att öva på vissa ord och att titta på Hasse och

Helmis musikvideo tillsammans med barnen.

– Nog hade det övats, barnen deltog glatt och bidrog genom att skrika ut orden både på svenska och meänkieli. Efter föreläsningen hördes barnen använda sina nya kunskaper och en lärare sa att detta var klockrent, nu kunde de bocka av en lektion i minoritetsspråk och dess historia, berättar Sofia Lagerlöf Määttä, som var på plats.

Detta summerar syftet och målet med verksamheten kultur i förskola och skola, som ett berikande kulturellt komplement och verktyg till undervisningen utifrån läroplanens mål och riktlinjer. Samordnare för verksamheten kultur i förskola och skola är Sofia Lagerlöf Määttä på Kultur- och utbildningsförvaltningen. ■

Helmi ja Hasse höll en lektion i meänkieli och språkets historia, en lektion som bjöd på både sång, skratt och lite allvar.

Barns rätt till sitt språk

Barnkonventionen består av 54 artiklar och ur dessa artiklar berör artikel 30 barn och minoritetsspråk, den artikeln lyder "Barnet, som tillhör minoritetsgrupper eller ursprungsbefolkningar, har rätt till sitt språk, sin kultur och religion".

I läroplanen för grundskolan Lgr 11, står det i de övergripande målen och riktlinjerna att Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola

- har fått kunskaper om och insikt i det svenska, nordiska och västerländska kulturarvet samt fått grundläggande kunskaper om de nordiska språken,

- har fått kunskaper om de nationella minoriteternas (judar, romer, urfolket samerna, sverigefinnar och tornedalingar) kultur, språk, religion och historia,

- kan samspela i möten med andra människor utifrån kunskap om likheter och olikheter i livsvillkor, kultur, språk, religion och historia.

Nästa hållplats:

Lokstallet

Några av byggnaderna som flyttas är utmärkande med sina rundbågefönster och tegeltak.

Nästa flytt av byggnader planeras till 2022. Då ska byggnader från det så kallade SJ-området en station norrut till Lokstallet. Placeringen är satt för att hålla ihop den järnvägsbebyggelse som kommer att finnas kvar och för att byggnaderna har en så stark koppling till järnvägen. I år drogs detaljplanen för detta igång och under november var planen på samråd.

Text och foto: Clara Nyström

Järnvägen har varit mycket betydelsefull för Kirunas tillkomst.

– Man brukar säga att utan gruva ingen stad, men man borde även säga att utan järnvägen ingen gruva, säger kommunantikvarien Clara Nyström.

SJ:s område i Kiruna sträckte sig från början från gamla järnvägsstationen, genom bostadsbebyggelsen i nuvarande SJ-området till Lokstallet, en sträcka som med sina drygt två kilometer var det största samlade bostadsområde som SJ har uppfört i Sverige för sina arbetare.

Detta belyser ju verkligen hur viktig järnvägen var i Kiruna. Byggnaderna i dessa områden är i huvudsak uppförda under 1910-talet.

Fem byggnader är utvalda för flytt av projektet Hantering kulturbyggnader för flytt, som var klart i maj 2019. Tre av dem är kanske de mest utmärkande med sina rundbågefönster och tegeltak.

– De är verkligen välbevarade och unika. Sen är det två byggnader med valmat tak som är valda för att den typen annars försvinner i Kiruna C. Det finns liknande i Abisko stationsområde men inte någon annanstans i Kiruna C och vi ville att typen skulle finnas kvar här. Husen är så kallade betjäningshus, det vill säga bostadshus för arbetarna kring järnvägen, berättar Clara Nyström.

Andra kulturbyggnader har flyttats till tidigare tomma platser. De här byggnaderna ställs i en befintlig miljö, därtill en värdefull kulturmiljö.

– Så här måste vi verkligen se till att vi tar hänsyn till Lokstallets miljö varför framför allt byggnadernas nya placering blir viktig. Något jag tycker är roligt är att en av byggnaderna som flyttas är tänkt att placeras på samma ställe där det tidigare varit ett liknande bostadshus, men som under tidens gång rivits. Det blir som att

området lagas och att byggnaden verkligen passar in i strukturen.

I samband med detaljplanen så sätts även skyddsbestämmelser på den befintliga bebyggelsen i Lokstallet, som tidigare saknat skydd i detaljplan. Detta görs för att skydda den värdefulla bebyggelsen och för att den kvarvarande SJ-bebyggelsen i Kiruna ska ha ett likvärdigt skydd och bli en helhet.

– Vi har sagt att när vi ska flytta hus så vill vi ha en detaljplan för det nya området klar senast året innan flytt. Eftersom dessa byggnader planeras att flyttas 2022 behöver den vara klar under kommande år. Detta eftersom det behövs göra markarbeten innan flytt och bygglov ska sökas, säger Clara Nyström. ■

Den gula prickade linjen visar ungefärlig plangräns. Foto: Thomas Nylund

Vy över Lokstallet, troligtvis under 1930-talet. Foto: Torsten Dahllöf

Förslag till placering ur Tyréns kulturmiljöutredning som är framtagen till detaljplanen. Marken ägs av LKAB. Företaget äger även husen som ska flyttas.

Bilden visar ett exempel på hur planprocessen kan se ut. Arbetet med att ta fram en detaljplan är en lång process som kräver samarbete med de berörda och ibland omfattande utredningar.

Boende och berörda får yttra sig under samråd och granskning och handlingarna kan ändras efter dessa yttranden.

En detaljplan kan reglera vad som får byggas i ett område och hur det får se ut.

Planprocessen är lagstyrd och alla beslut fattas av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Du kan själv läsa mer på kommunens hemsida under detaljplaner.

Andra saker som varit viktiga att utreda för denna detaljplan är buller och farligt gods, med tanke på att området ligger vid järnvägen.

Läs mer om våra aktuella detaljplaner på kiruna.se/aktuelladetaljplaner

”Mitt uppdrag som processtödjare går ut på att vara länken mellan byggprojektet, kommunen, verksamheterna och att vara den tillgängliga rösten åt kulturhuset ända tills organisationen är på plats. Jag ansvarar för att projektet genomförs enligt de direktiv som kommer ifrån politiken och verksamhetens styrgrupp”, berättar Ellen Marit Labba. Foto: Ulrika Isaksson

Spännande evenemang i nya kulturhuset

De flesta har säkert sett att skalet till ett kulturhus vuxit fram i den nya stadskärnan. Här berättar processledaren Ellen Marit Labba om arbetet med att fylla byggnaden med innehåll.

Text: Ellen Marit Labba

Äntligen får vi ett hus som samlar alla, stora som små. Under samma tak ryms bibliotek, ungdomens hus, Kiruna konstgille, restaurang och biograf. Här kommer det även att finnas en stor kongressal som ger möjlighet att hålla i konserter för 1 400 gäster eller om man önskar en bankettbjudning för 600 gäster. Den ska också kunna delas av för att förse skolan med skrivsalar. Vi kommer att ha tillgång till tre biosalonger varav den ena också är en så kallad blackbox. I blackboxen finns det möjlighet att uppleva teater, här

kan vi lyssna på föreläsare eller varför inte besöka en anordnad styrdans?

Den stora biosalen rymmer lite över 400 gäster och blackboxen rymmer 130 i sittande publik.

Högst upp, ovanför restaurangen finns en VIP-biosal. Här hoppas jag att vi får möjlighet att uppleva live-bio i de sköna fätöljerna, kanske med en samvaro i foajén intill.

Vi hoppas på att få besök av arrangörer som vill

Vad ska det nya kulturhuset heta? Hur får vi in kultur, kreativitet, Kiruna, mötesplats och välkomnande i ett och samma namn? För visst vill vi ju sätta Kiruna på kartan, även som kulturstad. Skicka ditt förslag senast den 6/1-21: kulturhuset@kiruna.se

hålla konferenser då de olika salarna också kan kombineras med flera olika mötesrum och grupprum, alla med tillgång till modern teknik.

Biblioteket får äntligen sina stora ytor på ett och samma plan. Här kommer det också att finnas flera ljudisolerade studiebas och ett generöst tidskriftsrum. Här kommer det också att finnas ett exklusivt rum med tillgång till speciell litteratur och med möjlighet till till exempel släktforskning. Bibliotekets kreativa gäng kommer

Entréhallen är den samlande gemensamma knutpunkten. Bilder: Tirsén & Aili Arkitekter

att kunna skapa många intressanta och spännande möten med hjälp av portabla scenlösningar och modern teknik.

Ungdomens hus får äntligen sina nya lokaler. I dag har de sina lokaler i badhusets källare. Nu får de tillgång till ett eget filmrum med riktiga minigradängar, en ateljé, ett musikrum och en modern och mysig lokal. Mötesplatsen för unga ska avancera i arbetet med ungdomsinflytande för att unga ska känna att de kan påverka sin verksamhet, att utöka samverkan med Kirunas föreningsliv och frivilligorganisationer för att kunna leverera de bästa aktiviteterna och att erbjuda god läxhjälp för de unga besökarna.

Huset är färdigt för användning i början av nästa år, men eftersom Kiruna kommun vill värna om ett levande centrum i den gamla centrumkärnan så kommer verksamheterna inte att flytta in förrän Handelsgatan invigs. Fram till dess ska vi provköra huset med olika spännande evenemang. Min tanke är att alla Kirunabor ska ha en anledning att besöka det nya kulturhuset innan den officiella invigningen.

Så här arbetar vi just nu:

- Kommunen har beslutat att driva kulturhuset som ett kommunalt bolag
- Just nu färdigställs alla ytor och akustikpanelen i de stora salarna är på plats

- Vi tittar på detaljer inom inredning och teknik då det är ett stort hus som ska fyllas med många olika funktioner
- Vi har en grupp som arbetar med att namnsätta de olika ytorna inne i huset, så att den nya biosalen, kongressalen, blackboxen och de övriga offentliga ytorna får egna namn på samma sätt som det ofta är i andra offentliga byggnader
- Efter besiktningen i början av nästa år kan huset börja fyllas med inredning, främst i de offentliga ytorna som också ska börja testas så fort det är möjligt. ■

Det växer så det knakar i Kirunas nya stadskärna

Foto: Kiruna kommun

Läs mer om stadsomvandlingen på kiruna.se/stadsomvandling och samhallsomvandling.lkab.com.

1. Bostäder
2. Kristallen
3. Bostäder
4. Kulturhus
5. Bostäder och handel
6. Bostäder och handel
7. Bostäder och handel
8. Hotell
9. Badhus
10. Polisstation
11. Stadsparken
12. Handelsgatan
13. Kyrkan
14. Kunskapsstaden

E10 invigdes i oktober

Trafikverket har byggt klart den andra och sista etappen av ny E10 genom Kiruna.

Den 27 oktober togs avspärrningarna bort och trafiken släpptes på. Den nya sträckan är totalt sju kilometer lång och går norr om Kiruna, mellan Tuolluvaara och Lokstallsområdet. Den nya vägen har sammanlagt 15 broar för gående och cyklister över eller under den nya vägen och ut till naturen. Några av broarna är anpassade för skid- och skoteråkare. Den längsta bron är 180 meter lång och leder trafiken över en ravin. Kommunrådet Gunnar Selberg deltog i öppningen av vägen tillsammans med bland andra Helena Eriksson, regional direktör vid Trafikverket Region, Thomas Eneroth, infrastrukturminister och Stefan Hämmäläinen som är direktör för LKAB:s samhällsomvandling. ■

En viktig pusselbit

Det finns fortfarande frågetecken kring tomten i direkt anslutning till kulturhuset.

Jämfört med hur många hotellrum som LKAB har köpt upp för avveckling saknas det fortfarande finansiering till 182 rum i den nya stadskärnan. Dessa är planerade i anslutning till nya kulturhuset med en skywalk emellan. Utan dem skulle inte kulturhuset fungera lika bra och hela planen med nya stadskärnan skulle påverkas negativt. Det skulle även drabba flygtrafiken, restauranger, handeln och turismen. Det är alltså en pusselbit som måste falla på plats.

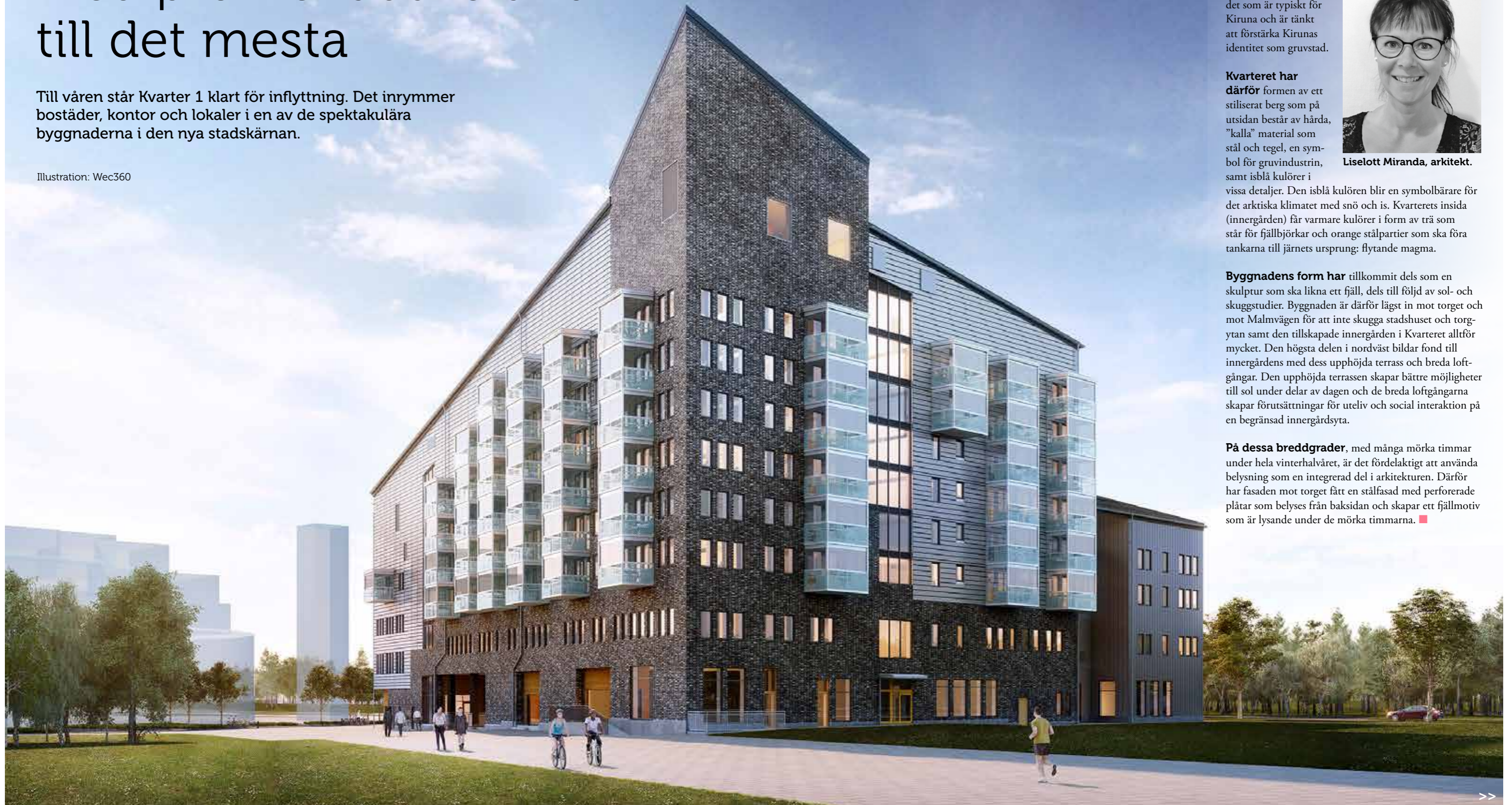
Gunnar Selberg,
kommunalråd.
Foto: Hans Olof Utsi

– Vi har en ny överenskommelse med LKAB som betonar vikten av "utveckling före avveckling" och med den i botten så kommer vi säkert att hitta en lösning på detta, om ingen annan bygger så räknar vi med att LKAB bygger, säger Gunnar Selberg. ■

Med promenadavstånd till det mesta

Till våren står Kvarter 1 klart för inflyttning. Det inrymmer bostäder, kontor och lokaler i en av de spektakulära byggnaderna i den nya stadskärnan.

Illustration: Wec360

Arkitekt Liselott Miranda, Norconsult om Kvarter 1

Kvarter 1 är gestaltad med utgångspunkt i det som är typiskt för Kiruna och är tänkt att förstärka Kirunas identitet som gruvstad.

Liselott Miranda, arkitekt.

Kvarteret har därför formen av ett stiliserat berg som på utsidan består av hårda, "kalla" material som stål och tegel, en symbol för gruvindustrin, samt isblå kulörer i vissa detaljer. Den isblå kulören blir en symbolbärare för det arktiska klimatet med snö och is. Kvarterets insida (innergården) får varmare kulörer i form av trä som står för fjällbjörkar och orange stålpartier som ska föra tankarna till järnets ursprung: flytande magma.

Byggnadens form har tillkommit dels som en skulptur som ska likna ett fjäll, dels till följd av sol- och skuggstudier. Byggnaden är därför lägst in mot torget och mot Malmvägen för att inte skugga stadshuset och torgytan samt den tillskapade innergården i Kvarteret alltför mycket. Den högsta delen i nordväst bildar fond till innergårdens med dess upphöjda terrass och breda loftgångar. Den upphöjda terrassen skapar bättre möjligheter till sol under delar av dagen och de breda loftgångarna skapar förutsättningar för uteliv och social interaktion på en begränsad innergårdsyta.

På dessa breddgrader, med många mörka timmar under hela vinterhalvåret, är det fördelaktigt att använda belysning som en integrerad del i arkitekturen. Därför har fasaden mot torget fått en stålfasad med perforerade plåtar som belyses från baksidan och skapar ett fjällmotiv som är lysande under de mörka timmarna. ■

Den bilfria innergården med loftgångar och terrasser skapar möjlighet till uteliv och umgänge.

Dags för inflyttning i Kvarter 1

I Kvarter 1 bor du centralt med närhet till handelsgatan och dess gallerior, kaféer, restauranger, kulturhus och simhall. Med den kommande stadsparken ett kvarter bort och det planerade resecentrumet på andra sidan Malmvägen har du det mesta inom kort promenadavstånd.

Text: Emma Wodén Illustrationer: Wec360

Byggnationen av 62 lägenheter och drygt 3 600 kvadratmeter lokaler för kontor, butiker och restauranger i Kvarter 1 är på sin sluttamp. I början av nästa år är inflyttningen planerad i de första bostäderna i Kirunas nya stadskärna.

– Det blir Kirunabostäders flaggskepp i nya centrum. Med det här kvarteret sätter vi höjd för vad vi vill erbjuda för typ av bostäder till Kirunaborna. Sedan blir det så klart en mix av lägenheter i olika standard när hela vårt bestånd som berörs av stadsomvandlingen är ersatt med nytt, säger Mats Dahlberg, vd på Kirunabostäder.

Hyrorna kommer att ligga på 8 412 kronor i månaden för en trea på 73,5 kvadratmeter. Utöver bostäder kommer kvarteret innehålla 3 600 kvadratmeter lokaler. Här flyttar

Sparbanken Nord tillsammans med bland annat Trafikverket och AFRY.

Det var för fyra år sedan som Kirunabostäders styrelse tog beslut om att vara först ut med bostäder i Kirunas nya stadskärna. Under 2018 påbörjades byggnationen och sedan dess har det första kvarteret i nya stadskärnan vuxit fram.

Kirunabostäders hyresgäster som bor inom gruvans påverkansområde i nuvarande centrum erbjuds förtur till kvarteret. I samband med flytten har de även rätt till den hyrestrappning som LKAB erbjuder alla hyresgäster som måste flytta till följd av stadsomvandlingen. ■

Vill du redan nu se hur det färdiga kvarteret kommer att se ut och ta en virtuell rundvandring i en av lägenheter?

Besök Kvarter 1 via www.kirunabostader.se

Det här finns i Kvarter 1

Kvarter 1 är beläget intill stadshustorget mitt i Kirunas nya stadskärna. Lägenheterna är i storlekarna 1-4 rum och kök.

Balkonger och uteplatser

Balkongerna är inglasade. I loftgångar och på innergården finns plats för umgänge.

Trapphus och hiss

Kvarteret har tre uppgångar som är försedda med hiss.

Miljöhus

Avfallshandling sker i miljöhuset som finns på gården och på entréplan i en av byggnaderna. I miljöhuset har du möjlighet att sortera metall, ofärgat och färgat glas, papper, tidningar, småel, batterier, glödlampor, plast och matavfall.

Barnvagn, cykel och rullator

Förråd för barnvagnar och rullatorer finns på varje våningsplan. Cykelrum finns under bilparkeringen som hör till Kvarter 1.

Parkering

Parkeringsplatser i form av garage, carport och motorvärmplatser finns att hyra på parkeringsytan intill Kvarter 1.

Fibernät för tv och bredband

Samtliga lägenheter är utrustade med Gironet, där du kan välja tjänster inom bredband, tv och telefoni från ett flertal leverantörer.

Förråd

Alla lägenheter har ett tillhörande förråd i samma byggnad.

Kök

Köket är utrustat med modern köksinredning, kakel som stänkskydd och spis med induktionshäll och varmluftsugn. Diskmaskin och mikrovågsugn finns i alla lägenheter.

Badrum

Badrummet har våtrumsmatta på golvet och helkaklade väggar. Det är förberett för tvättmaskin och torktumlare i varje lägenhet.

Ytskikt

Alla rum har parkettgolv bortsett från hall och badrum. Väggar och tak är målade i ljusa färger samt fondtapet i sovrum och vardagsrum. Fönsterbänkar i grämlerad marmor.

Övrigt

Ytterdörren till lägenheten är en säkerhetsdörr.

Tvättstuga och bastu

Kvarteret har två tvättstugor och två bastur.

Samlingslokal

En samlingslokal för 100 personer finns att boka i kvarteret.

Räddningstjänsten lämnade den gamla brandstationen den sista oktober, för att flytta in i den nya stationen tillsammans med Skoltransporter och Verksamhetsservice. Foto: Ulrika Isaksson

En av de bästa brandstationerna i landet

Nu är den nya brandstationen och Skoltransporternas bussgarage äntligen klara. Alla som haft vägarna förbi bygget har kunnat följa hur byggnaden vuxit fram under de senaste två och ett halvt åren. Men projektet har pågått i mer än två år innan spaden sattes i marken.

Text: Hans Stenmark, Anders Karlsson, Anne-Sofie Koivisto

– **Det har varit** en lång process. Det har varit mycket teknik och funktioner som ska styras in och fungera på ett bra sätt i huset. Just nu färdigställer vi det sista i lokalerna, säger Hans Stenmark, som vanligtvis är insatschef, men nu processledare för bygget.

Personal och ledning har gjort studiebesök på räddningstjänster runt om i landet och fört dialog om hur brandstationen ska bli en bra och modernt fungerande arbetsplats.

– Vi har varit i Helsingborg, Örnsköldsvik och Lindvreta i Södertrön. Vi har till exempel tagit

Hans Stenmark är processledare för bygget.

planlösningen från Helsingborg och förbättrat den. Resultatet ser vi i dag och det finns fog för att säga att den nya brandstationen är en av de bästa i landet.

Stationen är uppbyggd med konceptet ”friska brandmän”. Det innebär att alla utryckningskläder och all utrustning som använts vid en insats lämnas i en sluss när räddningspersonalen kommer tillbaka till stationen efter en insats. Ingen smutsig utrustning tas in i själva byggnaden innan den tvättats och sanerats så att alla skadliga ämnen som kan äventyra medarbetarnas hälsa är borta.

– Vi har tittat på olika flöden i huset och kortat dem, så att allt är rent och klart till uttryckning igen, säger Hans Stenmark.

Vid byggnaden finns också ett toppmodernt övningshus där medarbetarna kan öva på olika typer av insatser på ett bättre sätt än tidigare. Den nya brandstationen är mindre än den gamla, men är ändå med sina dryga 5000 kvadratmeter en stor byggnad.

Skoltransporterna, Verksamhetsservice och Bokbussen har fått ett eget garage i samma byggnad. Foto: Veronica Henriksson

I byggnaden finns också Skoltransporter, Verksamhetsservice och Bokbussen, som flyttade in i de nya lokalerna samtidigt som räddningstjänsten i slutet av oktober. Personalutrymmen som kök, omklädningsdusch och tvätthall delas med räddningstjänstens personal.

– När Räddningstjänsten behövde flytta insåg de att de inte behövde lika stor yta lokalmässigt i nya stationen. Vi fick då frågan av kommunledningen om att flytta in här, säger Anne-Sofie Koivisto, som är enhetschef för Skoltransporter och Verksamhetsservice.

Tidigare har de här verksamheterna varit utspridda i kontor och garage på olika ställen.

– Det känns bra att komma in i lokaler i kommunens regi och dessutom att få allt under ett och samma tak, säger Veronica Henriksson, som är handläggare och chaufför vid Skoltransporter.

– Personalen tycker att det är roligt att få flera arbetskamrater på en och samma plats, säger Anne-Sofie Koivisto. ■

ÅRETS BARNRÄTTSUTMÄRKELSE
ELEFANTEN

Svensk Biblioteksförerings barnrättsutmärkelse Elefanten tilldelas bibliotekarier på Kiruna stadsbibliotek

I mitten av november fick Sanna Barsk och Malene Jensen ta emot Svensk Biblioteksförerings barnrättsutmärkelse Elefanten, ett nyinrättat pris som delas ut för första gången 2020.

Utmärkelsen Elefanten delas ut “till den verksamhet eller person som i en biblioteks-kontext föredömligt har arbetat med att stärka barns rättigheter, i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter.” Bibliotekarierna fick priset för arbetet med sitt Kulturrådsfinansierade projekt som syftade till att undersöka barn och ungas behov och önskemål inför flytten av biblioteket till nya stadskärnan.

Grattis Sanna och Malene! Hur känns det?

– Det känns jätteroligt! Vi är otroligt hedrade. Det var medlemmarna i Svensk biblioteks-förening som lade en motion om att ett barnrättspris skulle inrättas, så därför känns det extra kul. Allt som uppmärksammar att barnkonventionen nu blivit svensk lag är extra välkommet, säger Malene Jensen.

Flytten till det nya kulturhuset genomförs om två år. Hur jobbar ni vidare utifrån det?

– Vi har sökt nya pengar från Kulturrådet för att kunna göra verklighet av en del av de behov och önskemål vi fått in, i de fall det är möjligt i nuvarande lokaler. Det projektet kommer vi att köra igång med nu i höst. En del förändringar, till exempel hur vi sorterar och ställer upp böcker på hyllorna på ungdomsavdelningen, har vi redan hunnit införa. Det är både högt och lågt som vi kan jobba vidare med, berättar Sanna Barsk.

Sanna Barsk och Malene Jensen har fått ett fint pris för sitt arbete med att stärka barns rättigheter i en bibliotekskontext. Foto: Malene Jensen

– Vi vill också passa på att tacka alla barn och unga som varit med och gjort projektet möjligt. Förhoppningen är att både nya och gamla besökare hittar till oss i våra nya lokaler och att de uppskattar vår verksamhet. Vi ser verkligen

fram emot en festlig invigning! avslutar Malene Jensen. ■

Alla elever i årskurs 1 har läst boken "Sandvargen" av Åsa Lind. Eleverna har bearbetat boken med egna skrivna texter och fina egna bilder, som visar på handlingen i boken.

Eleverna i årskurs 3 lyssnade på saga.

Endast fantasin sätter gränser. Eleverna i klass fyra gav Harry Potter och Pettson helt nya roller.

Elsa visar tillsammans med klasskamraterna Leo, Adnan, Fabian, Agnes, Ellen, Alfred och Matilda upp dikterna som de skrivit inför festivalen. "Vi läser varje dag tillsammans, sagor, fakta, historia, klassiker och ungdomsböcker. Vi har skrivit dikter, några är med och byter böcker", säger Alfred.

Alice, 9 år och Melker 8 år går i klass tre. De har börjat veckan med att läsa och skriva sagor. "Jag tycker om sagor, särskilt sagor utan bilder. Man får en bättre bild i huvudet. Jag brukar sitta och läsa på kvällen när jag inte kan sova. Då läser jag ofta om mysterier. Jag gillar Lasse Maja-böckerna väldigt mycket. Min lillebror läser serier och min mamma tycker att han ska snappa upp och börja läsa böcker i stället", berättar Alice. "Vi har jobbat med sagor. Vi har skrivit om sagor och pratat om flera olika väsen. Vi arbetade med skogsrået. Jag läser inte böcker så ofta, men jag har många böcker", säger Melker.

Sagovecka på Nya Raketskolan

Dikter, bokomslag, sagostunder och bokbytardag. Eleverna på Nya Raketskolan fick ett ordentligt bokbad när skolan ordnade en egen festival. En av bokälskarna är Elsa. "Jag tycker att det är ganska kul att skriva och det är jättekul med en bokfestival på skolan. Då får man visa upp vad man har skrivit", säger hon.

Text och foto: Ulrika Isaksson

Det är morgon och eleverna väller in på Nya Raketskolan till tonerna av klassisk musik. På väggarna hänger deras alster. Det är dikter, bokomslag, teckningar och en massa annat. Rektorn Annika Andersson är glad över att veckan äntligen är igång.

- Eleverna skriver så fint! De skriver om sina skotrar, kompisrelationer, mat, fritiden och

naturen. Det flödar liksom. Jag blir alldeles rörd, säger hon.

- Idén till festivalen kom i början av terminen. Skolan är restriktiv med besök och eleverna får inte åka till biblioteket. Därför började lärare och rektorer fundera på om de själva kunde göra någonting.
- Därför bestämde vi tidigt att köra en egen

bokfestivalvecka, för att belysa böcker, poesi, läsning och ord. Vi jobbar jättemycket med berättelser och ord, men man måste lyfta det på något sätt, säger Annika Andersson när högtalartelefonen plötsligt slår igång.

En elev läser upp en egenskriven dikt. När han kommer ut från rektorernas kontor väntar kompisarna på honom.

Fortsättning på nästa sida -->

Kompisarna Nea, Olivia och Julia har tillsammans med sin klass varit ute i naturen för att få inspiration till sina dikter. Alla tre har skrivit om hösten och vänskapsrelationer.

rosor är röda
 violer är blå
 potatis är gott
 jag smäller ett knott
 myggor är äckliga
 jag älskar dig
 potatis

kärleksdikt
 skotern är fin och tar bensin
 utan dig är jag som en snöfri vinter
 tycker du inte om min skoter då gasar jag över
 dig
 jag tar dig till ett fjärran land och kör dig
 vinter om
 när vintern är slut då syns vi sen som förut

KIRUNA
 Kiruna är där jag vill leva.
 Kiruna är där jag vill ha mitt hus.
 Kiruna är där var jag har fötts.
 Kiruna är där jag ska dö.
 Kiruna är där jag ska ha min familj.
 Kiruna är där jag ska ha min snö.
 Kiruna är där jag ska ha all sol.
 Kiruna är där jag ska ha all skog.
 Kiruna är mitt hjärta

Skoter, potatis, snö och kärlek.
 I en dikt kan man avhandla allt.

På hösten köper jag äpplen.
 På hösten kan jag vandra.
 På hösten gör jag äppelpaj.
 På hösten jagar jag björn.
 Hösten är ljus och mörk.

Bordet med böcker var populärt. Flera fyndade roliga nya böcker.

”Du läste för snabbt, vi hörde inte”, ropar en av dem. De skrattar tillsammans.

– Jag vill att eleverna ska känna att det gör någonting gemensamt. Det är inte någon enskilda klass som skriver dikter, utan alla gör det. Det ska vara festligt också, så därför har vi fika i dag och korvkiosk, säger Annika Andersson.

Vid bokbytarbordet står stora och små barn och plockar bland böckerna. Några fyndar och visar glatt upp böckerna för sina kompisar. En elev från åttan säger att det inte bara är intressant utan också bra för miljön att byta i

stället för att köpa nytt.

En bit från bokbytarbordet står niondeklassarna Nea, Olivia och Julia vid en skärm där klassens dikter rullar.

– Vi var ute och fotade höstens färger för att få inspiration av det typ. Jag skrev om färgerna och en kompisdikt, berättar Olivia.

– Man skulle använda sig av anafor, epifor och rim. Så vi har skrivit tre olika dikter, säger Nea.

I klass tre står slöjdläraren och läser ur Ronja Rövardotter.

– Han är sagofarbror den här veckan, utöver

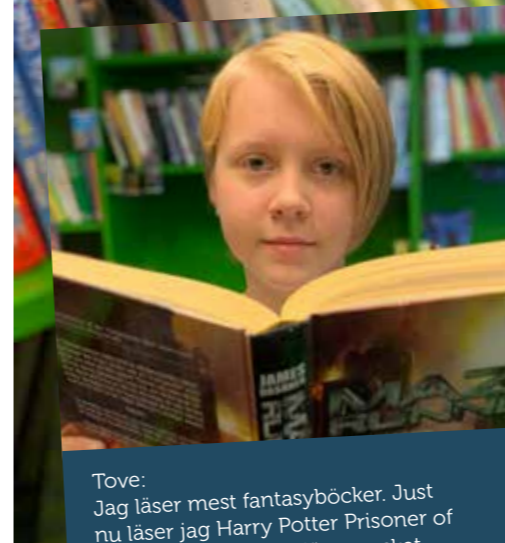
sitt vanliga jobb. En del pedagoger har varit utklädda till olika sagofigurer, som älvor, troll och Lilla My, säger Annika Andersson.

Hon betonar vikten av att ha ett stort ordförråd och att läsa mycket.

– Det är viktigt för eleverna att få bada i orden, meningarna och berättelserna. Vikten av att ha ett flyt i sin läsning och ha ett stort ordförråd, berikar den enskilde eleven i sitt självförtroende och i sin självkänsla och det bidrar även till att eleven kan utveckla sina förmågor i alla andra ämnen, säger Annika Andersson. ■

Emelie:
 Just nu läser jag Havsfolket-serien. Det är en bok om nordisk mytologi och varelser. De är intressanta, det är spänning och skräck.

Tove:
 Jag läser mest fantasyböcker. Just nu läser jag Harry Potter Prisoner of Azkaban. Jag brukar läsa mycket.

Nova:
 Jag läser Dagbok för alla mina fans. Den handlar om en kille som heter Gregory och hans liv. Jag tycker att den är bra.

Vad läser sjuorna?

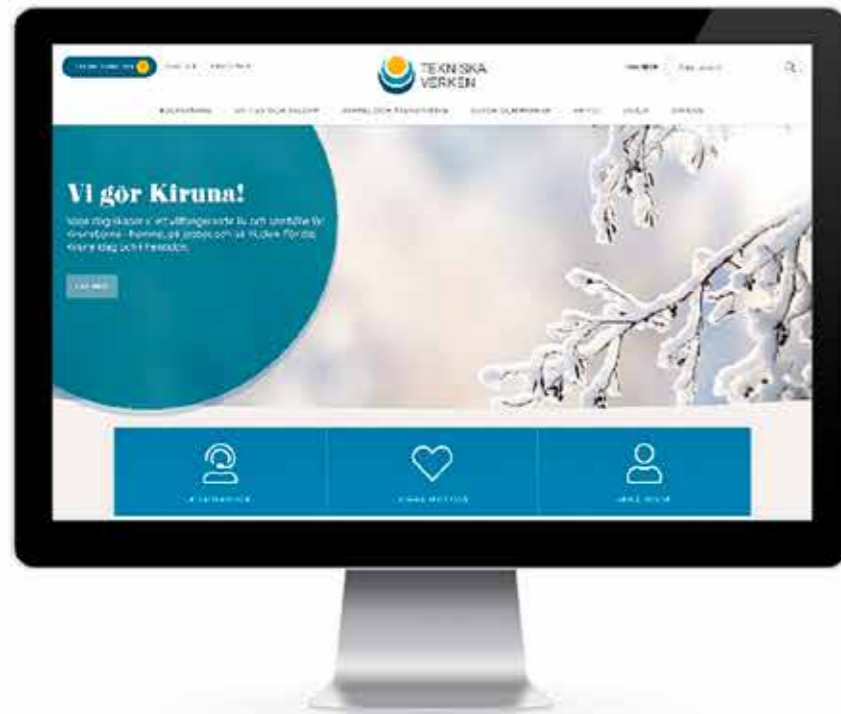
Hilma:
 Jag läser Cirkeln. Den handlar om några tjejer som möts och ska försöka förhindra ondskan från att ta in sig i den riktiga världen.

Hugo:
 Jag läser också Dagbok för alla mina fans-serien. Jag har läst ganska många av dem. De handlar om en person som berättar om sitt liv.

Hilda:
 Jag läser Harry Potter. Jag tycker att det är spännande böcker.

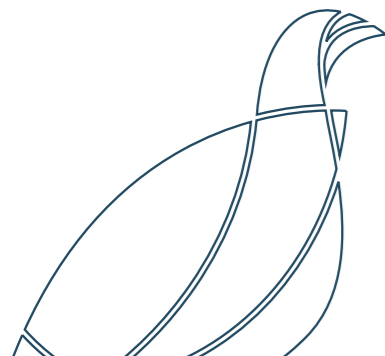

Här når du oss dygnet runt

Välkommen till våra nya webbplatser

Känner du inte igen dig – då står allt rätt till!

Med invånaren i fokus har vi under året arbetat med att ta fram nya webbplatser till hela Kiruna kommunkoncern. Surfa in så ser du att det är nytt, fräscht och användarvänligt.

På Kiruna kommuns nya webbplats vill vi tillhandahålla information, service och tjänster som förenklar vardagen för dig som kommuninvånare samt ge dig möjlighet att påverka. Vi vill också stärka bilden av Kiruna kommun som en attraktiv plats att leva och vistas i, flytta till och verka på.

Förutom huvudsidan kiruna.se finns också fyra så kallade underwebbar: Gironet, Stadsomvandlingen, Kiruna Sustainability Center och helt nya Konst och Kulturhistoria.

Vi hoppas att du får en bra och givande surfupplevelse på nya **kiruna.se**

Stadsomvandlingen

På stadsomvandlingens webbplats publiceras de senaste nyheterna om stadsomvandlingen och även dokumentation kring denna.

Hit hittar du via kiruna.se/stadsomvandling

Konst och Kulturhistoria

Det här är en helt ny webbplats där Kirunas intressanta historia och bredd av kulturmiljöer, konstverk och byggnader presenteras. Här finns också information om Kiruna kommuns bildsamling, konstsamling och en föremålssamling.

Upptäck och lär dig mer på kiruna.se/konstochkulturhistoria

Kirunabostäders nya webbplats

Kirunabostäders nya webbsida har ny design och nya funktioner för att göra det lättare för dig att hitta det du söker hos oss. Våra lediga bostäder och bilplatser finns direkt på startsidan och under Mina sidor kan du göra din intresseanmälan. Här hittar du också felanmälan, betalningar och din aktuella poängstatus. Testa sökfunktionen om du snabbt vill hitta särskild information, annars når du de mest besökta sidorna via startsidan.

Välkommen till www.kirunabostader.se

Tekniska Verkens nya webbplats

Webbplatsen har en helt ny modern design där vi jobbat hårt för att göra den mer användarvänlig, lättnavigerad, inbjudande och fullmatad med intressant innehåll. Vår webbplats finns tillgänglig dygnet runt. Vi förenklar för dig som kund och erbjuder e-tjänster och självservice via Mina sidor. Med medborgaren i fokus bidrar vi till en enklare vardag.

Välkommen in på www.tekniskaverkenkiruna.se

Kiruna Sustainability Center

På webbplatsen kan du läsa om kommunens projekt som arbetar med innovation och utveckling för ett hållbart och smart nytt Kiruna. Inom Kiruna Sustainability Center samarbetar kommun, näringsliv, forskningsaktörer och samhällsinvånare tillsammans för att utveckla och testa idéer, metoder och lösningar inom hållbarhet.

Du hittar oss på kiruna.se/ksc

Gironet

Gironet arbetar med att bygga ut ett snabbt, stabilt och kraftfullt fiber-nät för kommunens invånare och företagare. På webbplatsen hittar du information om pågående driftstörningar och planerade underhåll. Här hittar du även alla våra tjänsteleverantörer.

Gironets webbplats når du både via gironet.se och kiruna.se/gironet

#Höjdpunkter i Kiruna kommun

Under sommaren 2020 har kommunanställda fotat sina höjdpunkter i kommunen. Det har varit platser de har besökt eller något de har upplevt.

Syftet med #Höjdpunkter i Kiruna kommun är att visa och inspirera vad vi kan göra i vår kommun. Fotona har publicerats på anställdas instagramkonton med hashtag #hojdpunkterikirunakommun. Vill du, som kommunanställd, vara med och tävla om fina priser nästa år så öppnar du ett öppet konto på Instagram. Fem av bilderna publiceras i tidningen Kiruna Information. ■

Med vänlig hälsning Friskvården, Kiruna kommun

Irene Björk:
"En ögonblicksbild, tagen ute på en cykeltur efter myrens stigar. Jag och flugan susar förbi."

Mona Mämmi:
"Paddlade en dag från Stenbacken till Kaisepakte - en dag när Torneträsk låg spegelblank hela dagen."

Birgitta Isaksson:
"Bilderna är tagen den 14 juni på vägen som går över Torneälv vid Suptallen. En fantastisk sommarkväll då vi av en händelse svängde in för att promenera med våra hundar."

Emma Taube:
"I början av juli vandrade jag med mina två barn in i Geargevaggi och upp till Rissjävri (Trollsjön). Vi tältade en natt och dalen lystes upp i ett fantastiskt fint midnattssolsljus."

Birgit Holma:
"Jag jobbar på Björkens fritids. Under sommarlovet var vi ute på stan med ungdomarna och tittade bland annat på platsen där vårt fina stadshus fanns."

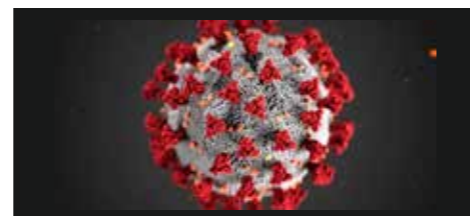
Information om covid-19

Händelseutvecklingen kring smittspridningen av coronaviruset covid-19 går mycket snabbt. Vi har därför valt att inte informera om viruset i detta nummer av Kiruna Information, för att undvika spridning av inaktuella uppgifter.

Information från kommunen gällande läget finns alltid på

kiruna.se/covid-19

Därifrån länkar vi till bland annat krisinformation.se, Folkhälsomyndigheten, Region Norrbotten och Regeringen.

Hjälp till med att förhindra ryktesspridning och spekulationer, var källkritisk och dela inte osäker information.

Arbetstagarna och personalen på SAVO har jobbat med att göra visir sedan starten av pandemin. På bilden Louise Johansson, Jan-Erik Asplund, Niklas Unander och Linda Johansson. Foto: Albert Stöckel

Kiruna självförsörjande på visir tack vare daglig verksamhet

I augusti blev skyddsvisiren, som enheterna för daglig verksamhet på SAVO och Resurs Center tillverkar, godkända för användning under covid-pandemin.

Text: Jenny Lindberg

Arbetsmiljöverket utfärdade tillståndet efter tuff testning hos provföretaget RISE. Detta innebär att visiren är godkända att användas som flegångsvisir både i förebyggande syfte och vid smitta inom Kiruna kommuns verksamhetsområden. Tillståndet gäller till och med den 31 december.

Verksamheterna har tillverkat visir sedan pandemin bröt ut men har utvecklat material

Även arbetstagare och personal på Resurs Center har jobbat med att göra Kiruna kommun självförsörjande på visir. På bilden Sanna Nilimaa, Ida Fjellborg, Åsa Pounu, handledaren Johanna Ejnestrand, Elias Vittblom, Jonna Omma och Camilla Päiviö. Foto: Linnea Stenberg

och modeller till en hög standard. I början tillverkades visir av OH-blad som samlades in. Nu används en högkvalitativ PVC. Visiren

klarar desinficering och återanvändning ett antal gånger. De används i dag i samtliga verksamheter samt även av besökare till äldreboenden. ■

Bygglovskontoret ♥ trafik = sant

Bygglovskontoret har sedan sista juni i år tagit över handläggningen av frågor som rör myndighetsutövning avseende trafik. Det innebär att det är till bygglovskontoret du vänder dig om du har frågor gällande till exempel parkeringstillstånd, dispenser eller långtidsupplagda fordon. Miljö- och byggnämnden är som tidigare beslutande nämnd.

Kontakta bygglovskontoret om du har frågor om:

- Lokala trafikföreskrifter
- Dispens från lokal trafikföreskrift
- Parkeringstillstånd
- Transporttillstånd
- Långtidsupplagda fordon
- Schaktstillstånd

Du når oss på 0980-701 40 under våra öppettider nedan eller på trafik@kiruna.se

Miljö- och byggnadsförvaltningens öppettider

Måndagar	09.00-12.00
Tisdagar	09.00-12.00
Onsdagar	10.00-14.00
Torsdagar	13.00-16.00
Fredagar	08.00-11.00

Fritidsledarna Jonatan Aspvik-Henriksson och Carola Galin välkomnar både unga och deras vårdnadshavare till Ungdomens hus.

Mötesplatser för unga

Kiruna kommun har tre mötesplatser för unga; Ungdomens hus i centrala Kiruna, i Svappavaara och i Vittangi.

Text och foto: Annelie Taavola

Målgruppen för mötesplatserna är ungdomar i åldern 13-17 år. I Svappavaara och Vittangi är även unga i övre mellanstadieålder besökare under viss tid av kvällarna.

De unga besökarna kan få hjälp med enklare läxor, baka, laga mat, spela spel och umgås med andra unga och fritidsledarna. De unga kan önska olika aktiviteter som fritidsledarna hjälper till att genomföra. Mötesplatserna samarbetar med föreningsliv och

frivilligorganisationer vilket ger möjlighet att ibland genomföra aktiviteter i andra lokaler och även utomhus.

Mötesplatserna genomför kontinuerligt fokusgrupper med unga för att utvärdera verksamheterna och få vetskap om vad unga vill med sin mötesplats och sin fritid.

Vårdnadshavare är välkomna att besöka mötesplatserna för att få träffa fritidsledarna som

arbetar vid respektive mötesplats, få en rundtur i lokalerna samt för att få svar på eventuella frågor. (Innan du planerar ett besök är det viktigt att du som vårdnadshavare tar reda på vilka covid-restriktioner som gäller.) ■

Aktuella öppettider hittar du på kiruna.se och på [instagram.com/ungdomenshuskiruna](https://www.instagram.com/ungdomenshuskiruna)

Tips till dig som har en bra idé!

Ung idé kan liknas en pott med pengar där unga i åldern 13-20 år enkelt kan ansöka om medel för att förgylla sin fritid. Ungdomar kan söka medel ensamma eller tillsammans med andra unga. Det enda som krävs är att det som beviljas ska skapa aktivitet för fler unga i målgruppen. Idén ska genomföras i Kiruna kommun och projektet eller arrangemanget ska självklart vara drogfritt.

De ungdomar som söker och beviljas medel ur Ung idé ska efter genomfört projekt eller arrangemang göra en utvärdering som kan vara muntlig, skriftlig eller via foto eller film. Konsert, disco, serietidning, kokbok, innebandyturnering, skotersafari och gratis skateboardåkning är delar av vad unga i Kiruna kommun har beviljats pengar till genom åren.

De unga tar kontakt med Kiruna kommuns ungdomskonsulent Annelie Taavola för att få hjälp med att förverkliga sin idé. ■

Föreningar se hit! En väg in för alla!

Äntligen öppnas en ny portal för föreningsregister, bokning av lokaler, hallar och bidragshantering. Den nya portalen heter Actor smartbook och förhoppningen är att den ska underlätta för föreningar och handläggare.

Text: Sofia Lagerlöf Määttä

Intentionen är att alla funktioner ska vara på plats till årsskiftet för att då helt övergå till Actor smartbook för bokning av lokaler och hallar som tillhandahålls av Kiruna kommun. Bidragsansökningar kommer framöver att ske via systemet där föreningar och privatpersoner kan söka aktuella bidrag.

Det kommer att länkas till de olika funktionerna i Actor smartbook från Kiruna kommuns webbplats. Funktionen för föreningsregistret är upplagt, vilket är ett offentligt register där personer kan söka fram föreningar i Kiruna kommun för att ta kontakt. Föreningarna ansvarar själva för att hålla sina uppgifter i registret aktuella.

Funktionen för bokning av lokaler och hallar som Kiruna kommun tillhandahåller gör att föreningar och privatpersoner via systemet kan se lediga lokaler och boka tider.

Funktionen för bidragsansökningar öppnas succesivt upp och de första förenings-

bidragen att ansöka om via systemet är årsanslag till kulturföreningar, lokalbidrag för samlingslokal i by/verksamhetslokal, föreningslönebidrag och aktivitetsstöd. Projektbidrag kultur kommer också att sökas via systemet som ett offentligt bidrag då det kan sökas av alla. Succesivt kommer övriga bidrag att finnas i systemet och detta kommer att framgå i bokningsförfarandet på Kiruna kommuns webbplats.

Vad behöver då föreningarna göra? De flesta föreningar ska under året ha blivit kontaktade och fått en blankett att fylla i. Detta för att handläggarna ska kunna koppla minst en kontaktperson till varje förening som kan börja administrera föreningens sida i Actor smartbook. Denna kontaktperson kan lägga upp fler föreningsadministratörer och ska se över och komplettera med föreningarnas information så att alla uppgifter är korrekta.

I Actor smartbook finns informativa e-larningsmanualer, korta filmer som visar hur systemet fungerar. Dessa är värda att titta

Actor smartbook är ett digitalt verktyg för föreningsregister, bokning och bidragsansökningar.

igenom för de i föreningen som ska hantera systemet på olika sätt. Men tveka inte att höra av er till någon av handläggarna om ni har frågor, funderingar eller problem att logga in. ■

För frågor

Bokning/föreningsregister
Magnus Johansson
Magnus.Johansson@kiruna.se
0980-709 81

Bidrag/föreningsregister
Sofia Lagerlöf Määttä
sofia.lagerlof-maatta@kiruna.se
0980-705 51

Malin Rolund
malin.rolund@kiruna.se
0980 708 83

Det finns många flitiga föreningar i kommunen som ger invånarna ett rikt fritids- och kulturliv. Foto: Ulrika Isaksson

Den nybyggda parkeringslösningen på Tallplan innehåller garage, carportar och motorvärmplatser i en miljö med mindre asfalterade ytor och mer växtlighet. Illustration: Norconsult

Nya garage på Tallplan

För att förbättra boendemiljön på Tallplan har Kirunabostäder sedan 2016 renoverat fastigheterna i området. Även parkeringsmiljön har fått en uppfräschning.

Text: Emma Wodén

För fyra år sedan påbörjade Kirunabostäder renoveringen av bostadshusen på Tallplan. Nästa steg har varit att ersätta tidigare garage eftersom de var i dåligt skick och inte anpassade för dagens bilar. Den nya parkeringsmiljön innefattar garage, carportar och motorvärmplatser i en trevlig miljö med mindre asfalterade ytor och

mer grönska. Ombyggnationen har genomförts av entreprenören S A Englund. Arbetet påbörjades i början av maj i år och och färdigställdes i november.

Under ombyggnationen har även tvättstugorna på Tallplan fått en uppfräschning i form

av nya fasader och dörrar samt större fönster för att öka tryggheten.

Den nya parkeringslösningen på Tallplan är startskottet för kommande renoveringar och nybyggnationer av bilplatser i våra bostadsområden. ■

Antal nya bilplatser

Garage: 80
Carportar: 48
Motorvärmplatser: 54
Elladdstolpar: 6
Handikapplatser: 4

Kiruna Bildsamling - En unik kulturskatt av sällan skådat slag!

Konstnären Christian Eriksson arbetar med ett av sina verk. Foto: Borg Mesch

Kiruna bildsamling är en fantastisk kulturskatt som i huvudsak består av fotografier från tre välkända fotografer; Borg Mesch, Torsten Dahllöf och Börje Rönnerberg. Eftersom Kiruna är en ung stad så är dokumentationen av Kiruna samhälle och historia unik.

Även landsbygden, människorna och vår lokala flora finns representerad i samlingen. Det fysiska bildarkivet har under många år varit inkvarterat i ett källarvalv på Föreningsgatan men under hösten 2020 har hela samlingen flyttat till ett nytt bildarkiv som är inrättat i Kristallen.

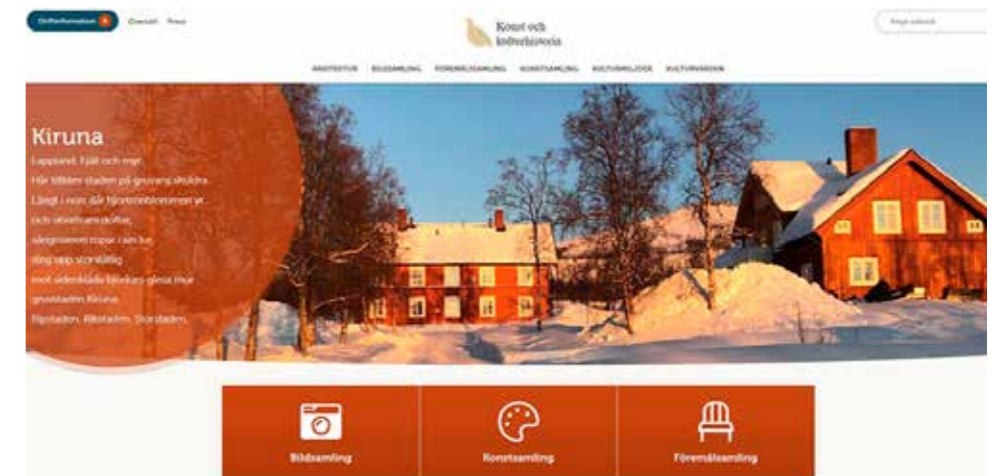
Kiruna bildsamling på webben

Den publika webben för Kiruna bildsamling kan för närvarande erbjuda ett urval om 3 000 bilder av Borg Mesch. Motiven är allt från personporträtt till fjällvärld och stadsmiljö. Om du hittar någon bild som du gärna vill ha tillgång till i högupplöst format så finns beställningsinformation på bildsamlingens nya webbplats:

kiruna.se/bildsamling

Kiruna kommuns ambition med bildsamlingen är utöka det digitala beståndet samt att tillgängliggöra samlingen för alla som är intresserade av vår lokala historia. Kultur- och utbildningsförvaltningen tar även emot förfrågningar om research för olika projekt och bistår gärna med efterforskningar som spänner utöver de bilder som finns på webben. ■

Vid frågor, kontakta kultursekreterare Malin Rolund, telefon: 0980-708 83

Välkommen till vår nya sida som handlar om kommunens historia, kulturmiljöer, konst och en massa annat.

Nu finns en ny webbplats för Kiruna konst och kulturhistoria

Kiruna är fantastiskt! Vi har speciella byggnader och värdefulla kulturmiljöer, en unik stad som är dokumenterad i bild sedan barnsben och en hela tiden växande konstsamling. Men vi har inte varit lika bra på att berätta om detta.

Text och foto: Clara Nyström

Detta vill kommunantikvarien Clara Nyström och kultursekreteraren Malin Rolund ändra på! På en helt ny webbplats har vi därför samlat mycket om det mesta som rör Kirunas konst och kulturhistoria. Målet är att visa upp och väcka intresse för detta i Kiruna och det arbete som görs i dessa områden.

Visste du till exempel att kommunen har en föremålsamling? På webbplatsen kommer ni bland annat få en inblick i vår konstsatt, kunna lära er mer om vårt världsarv och om olika

byggnader och kulturmiljöer. På grund av stadsomvandlingen är det många byggnader i Kiruna som kommer att byta plats, men visste ni att det också sparas flera kulturvärden från de byggnader som rivs för att sättas upp i nya byggnader? Upptäck och lär dig mer om Kirunas historia på denna sida! ■

Här hittar du oss:
kiruna.se/konstochkulturhistoria

Vassijaure transformatorstation, ett av Kirunas byggnadsminnen.

Porslin från Kiruna barnhem finns i samlingarna.

Erling Johanssons verk Moln över Mesopotamien speglar sig fint över bassängen.

Har du märkt något konstigt i badhuset?

Jo, ett av molnen i konstverket Moln över Mesopotamien saknas! Totalt är det 28 moln men ett av dessa är numera nedplockat.

Text: Clara Nyström Foto: Hans Fernström och Sofi Unga Jernelöf

I oktober gjordes nämligen tester för att se hur de två konstverken i badhuset kan plockas ner, hur de kan sättas upp igen och vad kostnaden för detta skulle bli. Konstverken är

Clara Nyström framför det nedtagna molnet.

nämligen två av de kulturvärden som är planerade att följa med till nya simhallen. För molnen behövde vi veta vikt och hur infästningen ser ut. Molnet som togs ner var en av de största och vägde 31 kilo och var 365 centimeter lång.

Några dagar senare dammade det ordentligt i badhuset när det sågades i den blåa vågformade väggen vid hopptornen. Denna vägg tros nämligen vara uppbyggd på samma sätt som det stora mosaikkonstverket Djungelinteriör, men det finns inga ritningar som visar hur den är uppbyggd. Några delar sågades ut och de var tunga bitar i betong.

– Från början var det svårt att förstå hur väggen satts upp, och hur man kan sätta upp den igen, men efter dagens gång så började en plan ta form, säger kommunantikvariern Clara Nyström. ■

En utbildning som räddar liv

Text och foto: Sofi Unga Jernelöf, badmästare och verksamhetsledare vid Simhallsbadet i Kiruna

Simhallsbadet erbjuder utbildning i hjärt- och lungräddning samt vattenlivräddning till alla lärare som bedriver simundervisning med skolelever på simhallen. Syftet är att alla idrottslärare, vikarier och assistenter ska ha kunskap och rutin på om en olycka sker under vistelsen på simhallen. Därför har personalen på simhallen tagit fram en kostnadsfri utbildning som körs en gång per år under höstterminen. Det senaste tillfället var den 26/10.

Viktigt att veta är att skolan har ansvaret över eleverna under hela vistelsen, från att eleverna går in via entrén, genom omklädningsrum, duschrum och framför allt säkerheten kring och i bassängerna.

Personalen i simhallen är utbildade simlärare och simlärarens roll är att lära barnen i årskurs 2 och 3 teknik i bröstsim och ryggsim. Alla barn i årskurs 2 startar alltid sin simundervisning i undervisningsbassängen. När en simlärare godkänner en elev blir den flyttad över till stora bassängen och där tar idrottsläraren över ansvaret för simlektionerna. Det går inte att nog understryka hur viktigt det är att barnen lär sig rätt teknik och klarar av vattensäkerheten som innebär att livrädda sig själv eller någon annan.

Förhoppningen är att utbildningen i hjärt- och lungräddning samt vattenlivräddning ska bli obligatorisk för alla lärare som vid något tillfälle bedriver simundervisning eller följer med som assistent. Utbildningen ger kunskap som räddar liv, viktiga rutiner samt förståelse över skolans ansvar över skoleleverna vid vistelse på simhallen. ■

Kommentarer från deltagare under årets utbildning: "Utbildningen är bra och borde vara obligatorisk."

"Viktig kunskap för sin egen skull."

Kirunas berättelser får digitala vingar

Konstmuseet i Norrs digitala minnesinsamlingsprojekt sträcker sig utanför museets väggar med ett forum för att samla in, sprida och bevara personliga berättelser om Kiruna.

Text: Marit Kangas Foto: Fredric Alm

Konstmuseet i Norrs utställning Kiruna Forever har varit välbesökt under sommaren och hösten. Förutom Kirunabor har också besökare från andra delar av landet kommit upp för att fjällvandringarna passar på att genom samtidskonst reflektera kring förändringarna som staden går igenom.

Många som besökt utställningen har dröjt sig kvar en stund i den del som kallas "Drömmen om en stad". Utställningsdelen består av inlånade verk från bland annat ArkDes arkiv och Kiruna kommuns bildarkiv men också av böcker och berättelser från och om Kirunas historia. Materialet visar upp staden Kiruna som den var förr, staden som hade kunnat bli och staden som kommer att finnas i framtiden. Det utgör också inramningen till en sittplats där besökaren kan slå sig ner och lyssna på berättelser om Kiruna i appen Storyspot. Det går även att ta del av minnesinsamlingen hemifrån, genom att man laddar ner appen till sin mobil eller surfplatta för att lyssna på berättelser och kanske spela in sin egen. Målsättningen med projektet är att nå utanför museets väggar med utställningen, något som är särskilt viktigt under den rådande pandemin. Genom Storyspot skapas ett forum där personliga berättelser om Kiruna kan samlas in och bevaras för framtiden.

– Det finns en rätt så etablerad berättelse om Kiruna, om nybyggartiden, gruvan och järnvägen och de personöden som är kopplade till den berättelsen. Men platsen hade ju berättelser innan gruvan kom och är en levande stad där saker

har hänt och fortsätter hända, som går utanför den här etablerade berättelsen. Vi vill skapa ett forum för minnen och historier men också ge ett utrymme för känslor kring staden och dess platser, kanske också underlätta ett sorgearbete för de delar som förändras eller försvinner, säger länskonstmuseichef Selma Green.

När konstmuseet under våren började att söka upp personer och lyssna till vad de hade att berätta gav det en spännande bredd av perspektiv och sätt att tala om stadens historia. Bland de storyspots som laddats upp med taggen Kiruna Forever finns allt från minnen från Kirunas nattliv till historien om familjeföretaget Centrumbutiken.

Under oktober har fler ljudberättelser spelats in, med fokus på bland annat Kirunas musikscen och idrottsliv. Konstmuseets förhoppning är att Kirunaborna ska använda höstens och vinterns innesittardagar till att fundera på vilka historier de själva vill bidra med till minnesinsamlingen.

– Vi är säkra på att många har spännande saker att berätta, alla har ju sin egen version av berättelsen om Kiruna. Historierna brukar vara kopplade till en specifik plats i staden eller trakterna runtomkring, men det är inget krav. Ingen berättelse är egentligen för stor eller för liten i ett sådant här projekt. De personliga berättelserna ger ju betydelser till platser i staden som går bortom de rent kulturhistoriska värdena, säger museiasistent Elin Ranestål. ■

Kiruna Forever på Storyspot

Det finns flera sätt att delta i minnesinsamlingen:

– Genom att registrera ett kostnadsfritt konto på Storyspot kan man spela in sin berättelse helt själv via mobilen, kanske till och med när man befinner sig på platsen och kan uppleva den direkt. Det går också att ladda upp en ljudfil genom att med datorn besöka storyspot.se

– I utställningen på konstmuseet finns ett formulär där man kan fylla i sina kontaktuppgifter och information om platsen man vill berätta om. Formuläret lämnas i en låst låda som vi tittar i kontinuerligt. Vi tar sedan kontakt med dig för att genomföra en intervju över telefon.

– För dem som inte har möjlighet att använda appen eller komma till utställningen finns en länk till ett digitalt formulär på vår hemsida. Det går också jättebra att skicka ett mejl till oss på info@konstmuseetinorr.se eller ett brev till Konstmuseet i Norr, 981 85 Kiruna.

Skriv vem du är, vilken plats du vill berätta om och hur vi enklast når dig för en intervju.

Hur gör man för att lyssna på berättelserna?

– Du kan lyssna på berättelser i Storyspot via din smartphone eller surfplatta. Ladda ner appen i App Store eller Google Play. I appen har du tillgång till en interaktiv karta där så kallade storyspots är markerade med prickar. Varje prick innehåller minst en berättelse. Skriv in "Kiruna Forever" i sökfunktionen så visas de berättelser som är kopplade till minnesinsamlingen. Ett tips är att ta en promenad och lyssna till berättelser om platser som man passerar, det är en upplevelse i sig! Genom att se hus och platser, känna dofter och höra ljud väcks ofta egna minnen till liv.

För aktuell information om öppettider: konstmuseetinorr.se

Vittangi ligger vackert vid älven. Byn grundades 1674 av Henrik Mickelsson Kyrö från Pello. I dag är det en levande by med många möjligheter. Foto: Coralie Adams

En knutpunkt med närhet och möjligheter

”Vid Vittangiälvens stränder han åt dem ett i sänder.” Så lyder en strof ur Lennart Helsings dikt om Zacharias som mumsar i sig sina fikon. Inga fikon så långt ögat kan nå denna dag i oktober. Istället bjuder en hel kör av svanar på sång samtidigt som de med sina vita kroppar färglägger det mörkblå selet där Vittangiälven rinner ut i Torne älv. Den vyn är en gottepåse i sig!

Text: Sofia Lagerlöf Määttä

Vittangis strategiska läge med närheten till oändliga jaktmarker och fina fiskevatten var antagligen en bidragande faktor redan när Henrik Mickelsson Kyrö bestämde sig för att bli bofast år 1674. Med det beslutet blev han utnämnd till byns grundare. Än i dag fylls frysbboxarna i Vittangi med kött, bär och fisk från närområdet. Naturen runt Vittangi med älvar, sjöar, skogar, myrar och berg berikar byn med en plats för vila, rekreation och återhämtning, lika mycket som en plats för lek, friluftsliv och fartiga aktiviteter av olika slag, sommar som vinter.

Fortfarande är närheten till naturen med möjligheterna den medför en bidragande faktor till att folk flyttar hit, slår sig ner och stannar kvar. Det tror i alla fall Anton Savilahti och Coralie Adams som för några år sedan sökte sig bort från storstadens brus och flyttade till Lannavaara. Där förälskade de sig i platsen och inte minst i varandra. Nu är paret med största sannolikhet Vittangis nyaste invånare. Vid artikelns uppkomst har de bott i byn två veckor.

– Att vi tog steget att skaffa hus i Vittangi beror på tillgång till servicen som finns här när det blir dags att utöka familjen, men också på grund av att Vittangi är en trevlig by och

bybornas starka övertalningsförmåga, säger Anton.

Anton är redan ett välkänt ansikte för byborna då han i fem år med glatt humör betjänat dem i den lokala matbutiken.

– Jag har känt mig välkommen både på jobbet och i byn sen dag ett. Folk är så glada och trevliga och visar verkligen uppskattning för att vi nu flyttar hit.

I Vittangi möts vägarna till Karesuando, Pajala och Kiruna. Byn var administrativt centrum i Jukkasjärvi församling från mitten av 1800-talet och en bit in på 1900-talet, innan Kiruna tog över. I dag är Vittangi ett femminuters samhälle, med ett aktivt föreningsliv, stor servicepotential inom byns gränser och med den digitala utvecklingen och kommunikationer så finns det goda möjligheter att både jobba, utvecklas och trivas!

Skribenten själv är boende i byn och uppskattar lugnet. Det är liksom mindre som stör, mindre kommersiellt brus och när det blir för lugnt finns goda möjligheter till att engagera sig! ■

Vittangibarn då och nu. Från vänster Adolf Johansson, Inge Lundström, Emil Vinsa och sittande Sigurd Nyberg fotade den 20 augusti 1913. I bakgrunden syns fängelset med den inhägnade gården. Foto: Borg Mesch

Bob och Ines Carlsson Määttä, fotade i oktober 2020, njuter av livet i byn med vintern i antågande. I bakgrunden syns fotbollsplanen, hockeyplan, busstationen, badet, förskolan, Folkets hus och just utanför bild finns skolan och lekpark. Foto: Sofia Lagerlöf Määttä